

310686 వ్రతిది నము వ్రకటింవరబడును

Vol. 10.

చెన్నట్టణము 1923 వ సం॥ అక్టోబరు నెల 12-వ తేది శుక్రవారము } No. 162
సంపుటము ౧౦ } దీనిలో గాని నా మనం వత్సరము, అశ్వజమాన ద్వితీయ ౨. } సంచిక ౧౬౨

అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వలకు మంచిమందు

అమృతాంజనము గాయము వుండకు ఘనమయిన మందు

చక్కని డబ్బీలో నహా సీసా 1-కి రూ. 0-10-0 వ్రతియింటనుండదగినది

అమృతాంజనము లోక ప్రసిద్ధినిజడసియున్నది. అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వలకు సిద్ధామృతము. అమృతాంజనము అమృతశీర్షమాదినిగల మాయమందుగాడు. నగలు మందులవలన దోషముగలగను. వంచభాషచీటిని చూచికొనిన మోసముగలగదు అమృతాంజనపు జగత్ప్రఖ్యాతవలన జేశమునందంతటను వెలసినది.

అమృతాంజనము డి. పో. బొంబాయి, లేక నెం. 7 తంబు శెట్టి నీధి. మదరాసు.

మీరు వెజిటాల్ సబ్బును ఉపయోగించితిరా?

లేకపోయిన, యిప్పుడే ఉపయోగించుకు ప్రారంభింపుడు.

తెలుపు, పరిశుభ్రత, రసము, మున్నగువాటికి పేరు పోయినది.

వైద్యులు పరిశుభ్రము, తెలుపు, సువాసనలేనట్టి సబ్బునే వాడవలె నని సలహా నిచ్చుటను జ్ఞప్తియందుకొనుడు.

ఉప్పనీటిలో కూడ నురుగు ధారాళముగా వచ్చును.

ధరలకు యితర వివరములకు ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయుడు:

The Business Manager, Kerala Soap Institute, Calicut.

(1) నయముగా దొరకు యిదే మాదిరి సబ్బులను వాడుటను మానుడు.

పరీక్షకు నిలవి ఖ్యాతిగాంచిన

శుక్లనష్టము

మాత్రలు 50 కి రూ 1-4-0

చిరునామాలు వివరముగా వ్రాయవలెను.

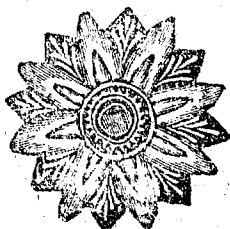
పూతని వైత్యరోగములకు సీసా 1-కి రూ 1-0-0

మహాషధి జ్ఞాపకశక్తికి సీసా 1 కి రూ 1-10-0

నందిని రక్తశుద్ధికి లేహ్యంతు 20 కి రూ 5-0-0

ఈ వైద్య ప్రత్యేకము, ఏ తెంట్లు కావలెను.

టవర్ అండు కో, ఏలూరు, (కృష్ణా జిల్లా)

మహారాజా సహ

రూ 12-0-0

సవరందిమహారాజా సహ

రూ 8-0-0

వరహావత్తులో తయార

గును. మహారామాత్రము

రూ 4-0-0

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గురుస్వామి శెట్టి కంపెనీ,
నగలవ రకులు నెం, 25 చై నాబజారుగోడ్డు, మద్రాసు.

1842 (3)

దీపావళి వినోదము

మతా బాబు

అతివాచ !! ఆర్జునుడు !!
ఇదిబహుశా అమృత శీతల మాటి మాటికి ఆవిష్కారముగా గానినానెనెనివికాని, జానికంపెనీ పదిలముయొక్క కౌంసిలింగును. ధరలు:- 60 గజములు 2 దిగి అవట్టి 1 కి, రూ 1-14-0 లు మరియు వారు సామ్యులూగావని యార్దరు సినహో డ్యు. రిజిస్టరు చేసి పోస్టల్ రిజిస్టరులేక పంపబడును. డి. డి. గా సర్కూ పంపబడదు. కర్రలకు పెంపక ధరలు.
శ్రీ క్రీష్ణా ప్రెస్సు, రాజమండ్రి.

చాకులు - తాళములు

మంగలికత్తులు.

అగ్రసాదరణతో చేయబడినది. మేలయినది.

కంటేనే ధరలక్యాటలాగును వ్రాయుడు.

బి. నెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో లిమిటెడ్

కట్టూరు అండ్ లాక్ మేకర్స్ etc.

8081

పెద్దాపురం. (గోదావరి జిల్లా)

కెటిగ్రాఫీక్ ఆర్డెను: "ఇంద్ర ప్రేక్ష" పెద్దాపురం.

ఏలూరు

శ్రీ సీతారామాంజనేయనాటక సమాజమువారు

బెజవాడ మోతేవారి హాలులో

1923 సం॥ అక్టోబరు 13-వ తేది తనివారం

రాత్రి 9 30 గంటలకు సావిత్రి

అక్టోబరు 14 ఆదివారం సామ్యులకిం 5 గంటలకు

శ్రీకృష్ణ తులాభారము

జాతుకములను ప్రదర్శించెదరు.

యాడవల్లి సూర్యనారాయణ, మేనేజర్.

దేవాదే నారాయణరావు, ప్రెసిడెంటు.

హిప్పాటిసం

అను

మనోవశ్యత త్వ శాస్త్రము

ఇది మనోవశ్యతను, సమోహనము, ఆకర్షణము అను మూడు అంశములుగా విభజించి, యిందలలో, మహాద్ర బాల, గజగర్భ, గోగర్భ, తమిళ, తమిళ, గజగర్భను జాతు టయి భూమి, భేదాల్, విశాచ, బ్రహ్మరాక్షసా ప్రవాసేధనల కలిశం జేయుటయే, ఇర్ష్య, కృత్రిక, కుక్క, నక్క మొదలగువాని విషములను బోగోల్లుటయే, గంధర్వాదుల సంగీత స్వర్యములను కనఁజూపుట మొదలగు యాద్యుల శాస్త్రములను చేయవచ్చును, కస్తూరిత్రు విషభూతవైద్యులను, ఇతరులకు మిక్కిలి ఉపయోగము. రెండవభాగము చిన్నపైజా పెద్దకు రచించును. 2. ఇది ముగ్ధ చక్రం అ. 0.5-0 రసమోగరత్నాకరము (తా. ౧) కాలికోలైందు 1-0-0 మురకావల్లి (తా. ౨) నేను 0.10-0. కాలికో 1-14-0 ముగ్ధులసారత్నాశ్రీ 96 ముగ్ధులు చేయవలయు 0.6-0 మలయమునకు (నవల) ,, 0.6-0 నుగ్ధమైజాతి (పక్షివలగోళివలయొక్క కథ) 0.8-0 సమోహనశాస్త్రము అందు అవ్యవహారము (ప్రాచీన మెస్సు రికం అందు హిప్పాటిసం) 1-8-0 యిందుకు అభ్యాసనా చక్రము 0-4-0 వైద్యవిధానము 0.8-0 కాలికో 0-12-0 సమోహనశాస్త్రము 0-4-0 నేను 0-6-0

జయశంకర్ ఆంధ్ర కో, పాఠశాలపేట, మదరాసు.

The Zandu Pharmaceutical Works Ltd.,

Elphinstone Road, Bombay.

జాండు పరాటికల్ వర్కుస్

లిమిటెడ్, బొంబాయి.

మొదటికం చంద్రప్రభా మాత్రలు

ఇవి శిలాజతు లోహభివృద్ధి, మూత్ర, భస్మము, మొదలగువాటిని కల్పి శాస్త్రోక్తముగా తయారు చేయబడి డి. మాత్రముతో కలిపి పుక్తము, మాత్రమునందు తీపి (phosphate), లెహవు మొదలగు సెక సోదములు, సరుకు నోట్స్, వారకోగము, భస్మములు, బహిరక యితర శ్రీసంఘమైన అంటువ్యాధులు మొదలగువి రహిత కుదరను.

ఒక రులము బొంబాయి లుండి 1-1/2 ధరకు 1/5/0 4 బుడ్లకు ఒకసారి ఆర్యుల పంపి పాక్కిగు పోస్తు కల్పము యి కాము.

మా బొంబాయిల క్యాటలాగు యి కాముగా పంపబడును

Sole Agents

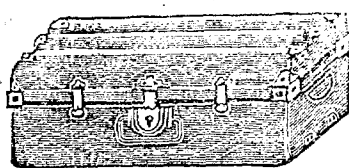
H. Damodar & Co.,

43 China Bazaar Road,

Madras.

మెలైన లక్ష్మీ లుట్టంకులు

మేము స్త్రీలచే తయారు చేయబడిన 11 శ్రేష్ఠతరమైన కుంకుమ, బ్రీపుసములు అలాచీకేనులు, చేతివెల్లులు,

మొదలగునవి

తయారు చేసి,

టోపాగా వర్తకులకు అతిశయమైన ధర ప్రకారము విక్రయించుచున్నాము. స్త్రీలకు, బిగములు, చేతివెల్లులు మొదలగునవి మేము సేరుగా సీమనుండి తెప్పించుట చేతనే సులభముగా విక్రయించుటకు వీలుగలదు.

K. Ramaswamy Naidu

Lakshmi Steel Trunk Manufacturer

Wholesale Merchant

No 30 Iyyappa Chetty Street

Mannedi Madras.

గంధకముపై పన్ను

తగ్గింపవలెనని కోరుట

భారతఖనిజపరిశోధక సంఘము సాక్ష్యము

టూల్పుబోర్డు విచారణ

కలెక్టర్, అక్టో 10:— నేడు టూల్పుబోర్డు యెడట భారతఖనిజపరిశోధక సంఘమువారు సాక్ష్యము నిచ్చుచు ధృతు లను తయారుజేయువారి కన్నము కిక్కించుటకై మండి గంధక ముపై పన్ను నిరసన తగ్గించవలెనని కోరిరి. ఇప్పుడున్న పన్నును కిక్కి చియు. గంధకము టూల్పు ఖనిజమును కిక్కించుచు, కొంత వంతు యాదేశములో ధృతును తయారు జేయువారికిగల కష్టములను కొంతవరకు కిక్కి టుల తలంచబడెనని వారుజెప్పిరి. టూల్పు ఖనిజ 200 నుండి 120 కి కిక్కించినను యిచ్చుదిగూడ అగు అగడకము ఖరీదు కన్నయెక్కువగనున్నది ఇందులకు ధృతు లను తయారుజేయువారు నూటికి 20 చొప్పు యెక్కువ పన్నును చెల్లించుచున్నారని గంధకము ధృతితయారుజేయుటకు గంధకము ముఖ్యముగ పదార్థమని మీకు బోధ్యమగుటచే దెలియును. యూరోపులోవలె (వెబెల్ లై డ్స్) కంటి చాకగ తయారు జేయవచ్చును ఇండియాలో తొరకవు. కావున ధృతినిజేయు వారు గంధకము నిగ్గుకొర కీముఖ్య పదార్థముగ నెదురుచూచు చుండవలెను. ఆమెరికా జపానుదేశములలో గంధకము దొరుకు నుగాన తన్నులమునే యుజయోగించుకొనవచ్చును. ఈ దేశ ములలో ధృతులను జేయుటకు సిద్ధముగ గొన్ని రసాయనములం దుటకలన, వానిని తయారు జేయువారికి గంధకముఖర్చు కిక్కి ను భారతదేశములో యేదెప్పుడైతేగాని మరక గంధకము కనిక వచ్చుచిరదు. కావున దిగుమతి జేయవలసిన గంధకమును ప్రపంచములో ధృతులను తయారుజేయు నిరకదేశములకన్న యెక్కువ ఖరీదుకు కొనుగోలుచుండును. వివిధములగు రసాయన పదార్థముల తయారు జేయుటకు మూలాధారముగ సిద్ధుతి ఖరీదు అందు చే యె క్కువ గు ను. కావున భారత దేశ కే వ్రు ఉ త్పత్తి దారు లు వి దేశ ము లలో తయారుగ రసాయనపదార్థము లనేకములతో పోటీ జేయబడు న్నారు. ఈసంఘమువారు విచారింపగా, అమెరికాలో గంధక ము కొనుగోలుకు టన్నుకు 40, 50 రూపాయలగుననియు, ఇంగ్లాండులో టన్నుకు 60, 70 రూపాయలగుననియు, ఇండియా లో టన్నుకు 90, 100 రూపాయలగుననియు దెలియుచున్నది. ఇండియాలో యీ 90, 100 రూపాయలకు తోడు టన్నుకు 18 రూపాయలు నిరకవచ్చును, పడనలోనుండి దింపుడు ఖాళి మున్నగునవి 6 రూపాయలను మొత్తము 115, 125 రూపాయల టన్ను గంధకముకు ఖర్చును. అ.గా విదేశములలోని పోటీదారులకు దానికెక్కి ఖర్చును. అట్టితరీ యిచ్చు తయారుగ ధృతుల నెచట అమ్ముటయును? ఈతయారైన ధృతులన్నిటిని అమెరికాలో నున్నట్లుంటిని తయారు జేయుటకేగా ఉపయోగించునది? ఇండియాలో దీనిఖర్చుగూడ స్వల్పమే ఇచ్చుది కానా, బొంబాయి, అక్కిరెడ్డి (ప్రాచ్యదేశములలో అమ్ముడుపోవును. ఈసంస్థలను తయారు జేయువారుగూడ ఒక్కొక్కప్పుడు ఇంగ్లాండు, అమెరికా, జర్మనీ దేశములతో పోటీ జేయబడుచోయిరి. గంధకము ధృతినుండి తయారుజేయుటలలో రసాయనపు యుత్తులు మాఖ్యమైరి. ఇచ్చుది ఇండియా కుపన్ను లేకుండవచ్చును. ఈవై పరిశ్రమను దొలగించుట మీలో రుయొక్క యుద్దేశమైయుండవలెనని మేము వెలుంగోచుచున్నాము. ఒక దేశముయొక్క సామ్రాజ్యమును అదురెయ్యగ గంధక ధృతిని బట్టి స్వయంజయమునని సర్. ధామను హాలండుగారి సిద్ధాంతమున దెప్పియు, ఈ విషయమున అధికవిచారణసంఘము గావించిన బలముగు సలహాలనుబట్టియు, మేము మావిషయము నిరకన్న యెక్కువగ వెలుపనక్కరలేదని తలంచుచున్నాము. ఈసంఘము అధ్యక్షవిచారణ సంఘముయెడట సాక్ష్యమునిచ్చుచు మండి గంధకముపై పన్నును తీసివేయవలెనని గట్టి దెల్పెను. ఇప్పుడుగూడ, యీ విషయమును, గంధకము ముఖ్యముగా మాడుకరికములకు మూలాధారముగాన, వెంటనే త్వరలోవిచారింపవలసినదిగా కోరుచున్నది.

భారత ఖనిజపరిశోధక సంఘమువారు వాల్మీకింపై జనరలు మ్యానేజరు ఇ. యల్. నాట్టకగారు నేడు టూల్పుబోర్డు యెడట సాక్ష్యమునిచ్చెను. భారతదేశములో మూడు ఖరీదము లకు మూలాధారముగ గంధకమునకు పన్ను లేకుండ యుండవలెనని ఆయన గట్టిజెప్పెను.

అధ్యక్షుడు:—అయ్యో పరిశ్రమలే?

సాక్షి:—కుక్క, ఎర్రపు, రసాయన పరిశ్రమలు.

అధ్యక్షుడు:—పన్నును తీసివేయుటకు ఇండియాలో యెత్తు ఎక్కువ తయారుగని మీరును నెవర?

సాక్షి:—అభివృద్ధి మందముగనుండును, కాని అది నిరకదగముల ముందును. ఈదేశములో సల్ఫుర ఫాస్ఫేటులు యెంతయో ఉపయోగించవలసి మిగిలియున్నవి. ఎరువులు చాకగ తయారు జేయునెడల అది తోడుతోడుగ నుండును.

అధ్యక్షుడు:—గంధకముపై పన్నును తొలగించుటకులన ఫలితమేమో నేను గనుగొన ప్రయత్నించుచున్నాను.

సాక్షి:—మేము మాపరిశ్రమకు టూల్పు గా వలెనని కోరుటలేదు. కాని సల్ఫురఫాస్ఫేటులను తయారు జేయువారికి అటుంకముగనుండు యీ అశ్వాసమునుమాత్రము తొలగింపుచున్న కోరుచున్నాము.

అధ్యక్షుడు:—ఇప్పుడీదేశములో తయారైన రసాయన పదార్థములు చాల నిలవయున్నావా?

సాక్షి:—మావాల్లి కంపెనీ సుతక్రమమున అన్ని విధములరసాయనములను 10 వేలటన్నులను తయారుజేయుచున్నది.

అధ్యక్షుడు:—మీ పనులలో గంధకధృతి నెంత వాడెదరు?

సాక్షి:—5 వేలటన్నులకు వెగా వాడెదము.

మాధురగారు:—అమ్మది మీరమ్మగట్టి గంధకధృతి కాకుండ వెగావా?

సాక్షి:—అవును.

అధ్యక్షుడు:—దేశముయొక్క పారిశ్రామికభృదుల ఉచితము తయారుగ గంధకధృతినిబట్టి యుండునని సర్ ధామన్ హాలండుగారి యుద్దేశమును మీరు మీలేఖలో సుద్ధరించిరి. దేశముయొక్క పారిశ్రామికభృదులయముల గొల్పుటకు గంధకధృతి యేల కాలమా ముకుంటి? మీరుజెప్పగలరా?

సాక్షి:—ఏలయనగా గంధకధృతి అనేకమగు పారిశ్రామికభృత్తిపదార్థములకు ముఖ్యముగ ఒకరరమగు వస్తువులకు చేతన.

అధ్యక్షుడు:—గంధకము యెప్పటికైన ఇండియాలో తయారుజేయబడునా?

సాక్షి:—ఇండియాలో తయారుగట యెప్పటికైనను సాధ్యముగాదని నాశుభిప్రాయము.

గిన్నాలగారు:—మీరు తయారుజేయు రసాయనముల వేనినైన నెగుమతి జేయుదురా?

సాక్షి:—లేదు. అంతయును యిక్కడనే ఖర్చు అగును. మేము ఎగుమతి చేయజాలము.

గిన్నాలగారు:—మీరేల ఎగుమతిజేయజాలరు?

సాక్షి:—ముతకవస్తువులు మాకు సలీనుగా అనునాలముగా దొర.వు. అందుచే మేము విదేశములలోని ఉత్పత్తిదారులతో పోటీజేయజాలము.

గిన్నాలగారు:—గంధకముపై పన్నును తొలగించిన యెడల యాదేశము రసాయనముల తయారుజేయుటకై యితర పరిశ్రమలు ప్రాబంధింపబడునని మీరు తలంచెదరా?

సాక్షి:—అందులకు ఇండియాలో రసాయన పరిశ్రమలన్నిటి బలపడును.

కలేగారు:—ఈగంధకము యుద్దమును 10 మేండ్లనుండి జేయు చుంటిమనియు, ప్రభుత్వమువారు యంతరవరకు మీకు ర్మిక్రమముగ పనిజేయలేదనియు మీరు దెల్పిరి. ప్రభుత్వము వారింత ముమ్మరముగ నుండుచేలకో మీరు జెప్పగలరా?

సాక్షి:—నేను వాణిజ్య పారిశ్రామిక కాఖనుండి వచ్చిన లేఖనుండి భాగమునుసూత్ర ముద్ధరించి వెలుపగలను. అందు ప్రభుత్వమువారు ధర్మములనుండి విడనాడకలరని వెలుపబడెను.

కలేగారు:—రెవిన్యూకొరకు అన్నివిధములను ధర్మబద్ధమై యుండవలయును.

సాక్షి:—వారు మావిషయముతో నేమియును ప్రత్యేక సౌకర్యము జేయజాలమనిరి.

కలేగారు:—ఇందులకు వచ్చు ఆదాయము బహుస్వల్పముగ గాన్పించుచున్నది.

సాక్షి:—అవును. ఒక లక్షన్నర రూపాయలు మాత్రమే.

కలేగారు:—ఈ ఆదాయమును బోగోల్లుకొని జేయు త్యాగములకు యాదేశములో రసాయన పరిశ్రమభివృద్ధి మరింత యెక్కువగునని మీరు తలంచెదరా?

సాక్షి:—అందులకు పరిశ్రమలకు ప్రోత్సాహము గలిగి, మూలధనమును యిప్పుడు పన్నుకై వెచ్చించునది చేర్చుటకులన బలము గల్గును.

కలేగారు:—ఇప్పుడు ఇండియాలో రసాయన పరిశ్రమ యెంతమాత్రమున్నది?

సాక్షి:—ఇండియాలో యిప్పుడు 80 లక్షలనుండి కొటి రూపాయలకు రసాయనముల తయారుగుచున్నది.

కలేగారు:—పన్నును తీసివేయుటకులన వ్యవసాయదారులకు లాభమేమి?

సాక్షి:—అందులకు ఎరువులును, ఫలవంతముజేయు రసాయనములను చాక యగును.

అంతట విచారణ అపిజేయబడెను.

టూల్పుబోర్డు విచారణ

దుర్గాపూజా కేలపులలో 15 రోజులు టూల్పుబోర్డు విచారణ జరుగదు. ఈ నెలాఖరుకును నవంబరు మొదటి వారము లోను బోధ సాక్ష్యమును బుచ్చుకొనును. అటుపిమ్మట వారు బొంబాయికి వెళ్లెదరు. (అసోసియేటెడ్స్ న్యూస్ గుర్తు)

వృత్తాంతలేఖలు

కాకినాడ

(ఒక విలేఖరి నుండి)

రాజమహేంద్రవరమునందు వచ్చిన శ్రీ కేబుల్ గామిని నాటకమును 10-10-28 తేదీన మాయూర ఆనాడు నాటకముం బదర్శించిరి. ముగతిపాత్రను ధరించిన శ్రీముని ముప్పిడి జగ్గరాజుగారు కలంబరించిన ప్రదర్శనాకాళము మిక్కిలి కృతీకారము. వారిని పద్మలత పాత్రలనధరించినవారును మిగుల కృత్యుభంగిని దను ప్రదర్శనముల జూపిరి.

బెజవాడ

(ఒక విలేఖరి నుండి)

జనీ కరరాత్రి కృత్యములు

ఆర్యయుజ భువనము గురువారము మొదలుగాని దశమి కునిక గము వరకు (11-10-28 మొదలు 19-10-28) ఆఖరు వరకు బెజవాడ సివిల్ కోర్టుల సభ్యులువారిచే బెజవాడ కలు కోర్టున కమరుగజన్మ ముగిసినంతలో నూతనముగా చేసిన కేంద్ర పండిలో శ్రీకేవలరాత్రి మహాకోర్టుములు మిక్కిలి చేతు కతో జరుపబడును. ప్రతిదినమున నాటికా కాలక్షేపము, గాన సభలు, హరినామ సంతోరనము, అధ్యాత్మిక రామానుజ కీర్తనలు కృష్ణలీలా తరంగాలు మున్నగు భగవత్కావ్యక్షేపములు జరుప బడుచుండును. అక్కడకు వెళ్ళుచుండి భాగవతములు మొదలగు వార లేకెంచి నటనలనును రంజింపజేయుదురు.

టెక్నాలివార్తలు

(ఒక విలేఖరి నుండి)

ఆక్టోబరు 10:— క్రైస్తవ వాద్యత్తి కోశవ్యాసములు పాస్తరు మాలినుదొరగారవలన వరుసగా నాలుగుదినములు క్రైస్తవ నాలయములో నియమము. ఈ రెండు వాడు ఎమ్. ఏ. పి. హెచ్. డి. గారు, రెవ. గుండవెంకట, శ్రీమను దొరగారులును, క్లాస్సిక్ మిస్టరులును, కర్నాటకీ, పాలకొండ, సోంపేట, పల్నాడు లోనగు గ్రామములలోని క్రైస్తవుల సభల విచ్చేసిరి. మాలి నుదొరగారు ప్రపంచయాత్ర చేయుచున్నప్పుడు వ్యాసము లిప్పు యున్న యనభవకాలి

కాలివాన గంధాలయమువారి ఆంధ్రకళాప్రచారానికి నాటకసంఘము ము-రా-శ్రీ కిల నువ్వారావుగారి నాయకత్వములనను అభిమానముల నాటకులననున, కొన్ని నాటకములు ప్రదర్శింపబడినది. ఈజిల్లాలో పర్యటించుచున్న యొకను నాటకములు ప్రదర్శింతురు. ఈభవము కళాప్రచారమునకు విని యోగింపబడుచున్నది.

సోంపేట

(ఒక విలేఖరి నుండి)

ఆక్టోబరు 9:— శ్రీశ్రీశ్రీ గౌరవార్థిదేవు జమిందారు ఆప్త తాలూకా శ్రీచీటి సర్పాగవారు యీ నెల 9 వ తేదీన సోంపేట గ్రామములో నూరేంపు గావించిరి. శ్రీయు కులు మల్లా వెంకటగారు, నాను బాలరావుగారు ప్రధ్యక్షులు శ్రీ జమిందారుగారి యూరేంపుల కృత్యముల పాల్గొని అత్యంత జయోత్సవము నెరవేరిరి. జమిందారుగారు నల్ల పెంకన్న గారికి రత్నములు దీక్షించు బిరుదును ప్రసాదించి కట్టుబట్టుబుట్టాకించి గౌరవించించిరి. కృత్యసంపాదకాధి కులు ప్రజలలో న త స యినవారిని బిరుదులు బ్రసాదించి గౌరవించుట ప్రాచీన పద్ధతి యైయున్నది. శ్రీ జమిందారు వా కట్టి సాంప్రదాయమును నిలువ బెట్టి మాపురనుండు కైక, శిఖావంశులలోను ఉలగు మల్లా కం కన్నగారికి రత్నములు బిరుదును నొంగి గౌరవించినంతలకు మాపురజను లందరు శ్రీ జమిందారుగారికి కృత్య తాళిపదము లప్పించుచున్నారు.

దిక్కుజ్ఞానసమాజము

తరపున మ. శ్రీ. వ. కెం. శివారావుగారు గుంటూరు నె.కటమిప్పా వుగారు మొదలగువారు ఈనడుమ ద యచేసి గంగాంబంబం దిన జ్ఞానసమాజ వారినాటికొనును జ రిరి. ఆభావముగా గభ్యుత్సాహించి జ. గ్రామిక మొదలగు ననేక దివ్యవిమలముల నువ్వీంగిరి. తారకసంఘ మొకటి నామింపబడిన.

నీటి యింపు

కర్నూలు లోక నీటియింపు మొదలుపెట్టి. (కొన ణమాసములలో నీటియు కాళసిన భూమి లిక్కిడిపుడు కొంత వరకు సాగు అగుచున్నది.

బెజవాడ

(స్వకీయ విలేఖరి)

హిందూ హైస్కూలు

ఆక్టోబరు 8:— ఈపట్టణమునందు హిందూ హైస్కూలులోని విద్యార్థులకు బహుమతులను పంచివెట్టుటకై నిన్న సాయంత్రము పాతకాల ఆవరణయందు గొప్పసభ జరిగినది. జిల్లా విద్యాధిపతి లకు ము-రా-శ్రీ పి. రామారావుగారు ప్రధానపాధి పత్యమును వహించిరి. పట్టణ ప్రముఖులును మైలవరం పెద్దజమిందారుగారును, మోతే గంగరాజు జమిందారుగారును సభ నలంకరించి సభకు ప్రార్థనలు ఫలవారముల నొసంగిరి. సభ్యుల కా మందము గలగునట్లు విద్యార్థులచే నాటకములనుండి కొన్ని అంకములు ప్రదర్శింపబడిన. ప్రతాపరుద్రీయములోని చాళిమే గాడిపాత్రను రామానుజరావు అను విద్యార్థి చక్కగా పోషించెను. ఇట్టి సామర్థ్యమును చూపి నందులకై ఆవిద్యార్థికి మండి కేతము బహుమానము నొసంగబడినది.

మ్యూనిసిపల్ ఎన్నికలు

చేరుకొండ గ్రామ నిరూపించిన 12 నామినేషన్ కాగితములు సమక్షమున నన్న వరయ, తిరిగి ఎన్నికలను జరుపవలసిన తనియు ప్రభుత్వమువారు ఉత్తరవు నిచ్చినారు.

స్వరాజ్య లక్ష్యపూజ

6 వ తేదీన ప్రాయోగము గాంధీజీతీతి భవనమునందు స్వరాజ్యలక్ష్యపూజ, అమితభక్తి కీర్తనలతో జరుపబడినది. ముగ నాడు 1500 మంది బీదలు అన్నదానము చేయబడినది.

కాంగ్రెసు జనరల్ కార్యదర్శి

శ్రీయుత దక్షిణాల గోపాలకృష్ణశర్మగారు నిన్న యిచట విచ్చేసిరి. భవనములోనున్నా. డాక్టర్ రామచంద్రరావు గారు బహుసేవయించుచున్నారు. ఆంధ్రకర్మంగారు వరయ దినములపాటు సంతూర్ణి విశ్రాంతి గైకొనుట యుక్తియని దాక్షురగారు సలహా నొసంగుచున్నారు.

విశాఖపట్నం

(స్వకీయ విలేఖరి)

ప్రచారక వర్తమానము

ఆక్టోబరు 10:— నేను జిల్లా ప్రచారక వర్తమానమునకు గాను కొన్ని తాలూకానుండి, ప్రచారకులు జచ్చిరి తదినము మహాలక్షమి అమావాస్య యగుటచే కొన్ని తాలూకాల నుండి ప్రచారకులు రావీలకే, ఈ నెల 14 వ తేదీన జరుపుటకు కోరుచు లేఖలంపిరి. ఈ వర్తమానము కడు సమావేశముయి కొంత చర్చిచేసిరి తదన ప్రచారకులు కొంత రీతిగా ఈ నెల 14 వ తేదీన విశాఖపట్నం స్థానిక కార్యాలయములో సమావేశ మగునట్లు పొందుగించిరి. ఎల్లరు కచ్చేయప్రార్థకులు, కాంతి ప్రైంట్లు ప్రచారకులు తప్పకవిచ్చేసి సభను జయజేడముగా జరిపెనగాక!

గాంధీ నరరాత్రి మహాస్మరణ ప్రారంభము

కాంతివం దెగు గాంధీ జన్మదినోత్సవము క దృశ్యమవునాటియొకసంఘమువారు తొమ్మిదిదినములు ఉత్సవమును జరుపుచున్నారు. గాంధీగారి జన్మదినోత్సవము గాంధీగారి నాడు శ్రీమత మంగళాగి సీతారామయ్యగారు శ్రీసీతారామ స్వామిగారి ఆలయములో నారాధనా భోజనము మహాత్ముల కారోగ్యము, స్వేచ్ఛను గోరుచు చేయించి భక్తిని కెల్లడిచేసిరి అలిపూరులో నన్న గానము నూడ చేసిరి.

హీరో వర్ష (Hero worship) యే యుక్తవయస్వి

పురబాళియొకసంఘమువారు కాంతిస్థానా చార్యుం దెగు గంధీ చిత్రనియోక్త గుణగ్రచా మును ఉపదేశ ప్రచారమునకు గాను ఉపవ్యాసముల నొప్పించుచే నాం. రామమూర్తి గారు నాకృత్య సభ్యులను నూర్చి యుత్సాహించిరి. శ్రీయుత భూతి రాజు వేంకటవతిరాజుగారు సభకేంద్రములుగా నుండిరి. ప్రపంచ కాంతి నాకృత్యసమితివారి యొక్క బూటకములుగాని, నిల్వనాది 14 పాయింట్లుగాని, పాశ్చాత్యరాజ్యములయొక్క కోరికలుగాని కాక మహాత్మునియొక్క కార్యాన్వేషణమే యు ప్రాథమిక మెరుకులు అనునదియి యున్నదని నేటిపార్లమెంటుకు నలున తెలియజేయుచున్నది కళ్యాణి. వి.

మోసపుకావేసి

అనకాపల్లిలో సెంట్రల్ కమ్యూనిటీ కంపెనీ జుకనంఘము జరుపానిగాని శ్రీ చల్లా లక్ష్మీనరసింహంగారిని నిన్నును పోలీసు వారు పట్టుకొన్నారు. వారు ఏబట్టుకర్త ధరావర్తులు కైగిని ఏబట్టుకు చేకూరుముగాని వారిధరావర్తుగాని యాయక మోసము చేసిట్లు తెలియజేయుచున్నది. వారు ఇదిగరలో నాగ పురము కలకల్లెలలో నున్నట్లు తెలియజేయుచున్నది.

మదనపల్లి

(ఒక విలేఖరి నుండి)

ఆక్టోబరు 8:— శ్రీ రాంభద్రానే గారు మదనపల్లికివచ్చి కెల్లెన పిచ్చుట కర్మకానే యొక హిందీ ప్రచారకుని కార్యాలయము తరపునుండి పంపినారు. ప్రచారకులకు వేంకటకృష్ణశర్మగారు వచ్చినపిదప కొందరుయవనలు ప్రోత్సాహితులై గాంధీయహితుని జన్మదినమును 2-10-28 తేదీ (పారంభించి హిందీ సభ్యునించుచున్నారు. శ్రీ మిట్టవొడ్డి రాజావరసింగరావుగారు ప్రస్తుతము నూ గ్రామములో నన్న కారణమున తాము ఇచ్చట నున్న కొద్దికాలములోనే విద్యార్థులకు తానాచాను కరిగించి బాలభటశిక్షణమునూడా నేర్పుచున్నారు. మహాత్ముని వర్ధతి చాలావోట్ల 2 వ ఆక్టోబరు తేదీన నే జరిపిను ముగిసినమున హిందూ సాంప్రదాయము ననుసరించి యేర్పరచబడిన 7-10-28 తేదీ జరుపుటకు నిశ్చయించి అప్రకారము చేసిరి. కాని 2 వ తేదీయు ప్రక్రదివముగా నె చుడి ఆగోజు హిందీ పాతకాల పూ పిం చి తి మి. 7-10-28 తేదీ మహాత్ముని వర్ధంతి సమయమున సాయంత్రమున గంటల నుండి సరక్తరన చేయబడి పిచ్చుట శ్రీ వేంకటరమణస్వామివారియభిమంధమున సభ జరపబడిన. సభకు నుయగు 801 లకువైసా ప్రజలు వచ్చియుండిరి. ఆసభకు మహాత్ముడియును శ్రీయును వచ్చుటచే చాలా ఉత్సాహముగా నుండెను. సభకు వ్యాపకాద ప్రమాణమును దిక్కుజ్ఞానసమాజభ్యుక్తు నగు ఆర్-కే-సిగిరి రావుగారున్నా కాంగ్రెసు సహాయకార్తవ్యు లి. జె. రంగా రావుగారున్నా నలువారు వెంగన్నకేసి, కాంట్ల వేంకటా నయ్యకేసి, కెల్లెల్లి వేంకటసామికేసిగారు మున్నగు ప్రముఖులును విచ్చియుండిరి. సభకు అధ్యక్షుడుగా శ్రీ ఆర్. కే. సి. గిరి రావుగారు ఎన్నుకొనబడిరి. ప్రభుయను శ్రీ రాజా వరసింగ రావు గారు హిందీలోను తెలుగులోను ప్రధానగావించిరి. పిదప వరసింగ రావుగారు హిందీలోను హిందీ ప్రచారకులకు వేంకటకృష్ణ శర్మగారును, తెమిలి అప్పారావుగారును తెలుగులోను సహాధ్యునించిరి. తాలూకా కాంగ్రెసు కార్యదర్శి జుగి యి. కే. సి. గిరి రావుగారు కర్తవ్యమును బోధించిరి. రాష్ట్ర రామకృష్ణ సంఘ కార్యదర్శి జుగి క. శ్రీనివాసాచార్యులు అప్పకృష్ణుని గరించిన్ని హిందీలోనించిన్ని పట్టాడిరి. కాని భద్రుడు భువించిన వాన 2-8 గురున్న ఎమ్మెలై తేండుట విచారంకరము. అభ్యుక్తులకు ఆర్. కే. సి. గిరి రావుగారు తమ యంత్యోపన్యాసమున కను మృగుమదర వాగ్దోషిగో ప్రజల హృదయమును రంజిల్లు ట్లు మహాత్మునికరించి యు పవ్యనించిరి. సభాసంతోషము కిల్లెలకు వారికేళము పంచివెట్టుబడిన. కర్మంకి గాను ప్రతిమామందిరము మానేజర్లు వి. ను. మూర్తికృష్ణ, వేంకటనారాయణ గుప్తగారు మాకు కావలసిన పటములను సహాయముచేసి స. కే. కర్తవ్యము యు: మాతియను పువ్వచులను సమర్పించిరి. మహాత్ములు కైగెరా వరమును గాకమును తినుకొని యూరేంపు జరుప బడిన. శ్రీకృష్ణ గానలేలు కైకొనెనీ ప్రావ్రేటరు సురసాల రామయ్యకేసిగారు హిందీ ప్రచారకులకు నుచితము గా గృహము బొసంగియు ఆంగరమకుపుట్టెల గానలేలు ఉచితముగా నిచ్చియు హిందీ ప్రచారమునకు తమ ప్రోత్సాహము కరిగించి యున్నారు. నగరకేంద్రమునందు బాతీయతా కములూరేంపబడిన. మధ్య మధ్య హాళియు పురవాసలచే ముప్పొబడిన.

సరుకుతోట కవులు యెలం నోటిను

గుంటూరుజిల్లా రేపల్లె తాలూకాలో మూడు సంవత్సరములక్రింద నకకబడి తిరిగి మొలచిన మొలకలలో నిండివున్న 257 యకరముల బిస్తీరము గల సరుకుతోటను శ్రీ గుంటూరుజిల్లా డిస్ట్రిక్టు ఫారెస్టు ఆఫీసరువారు బాపట్ల మహారాజు 17-10-28 తేదీన పగలు 11 గంటలకు బహిరంగముగా యేలము చేయబోవుచున్నారు. ఈ యేలములో ఆఖరు పాటదారుకు సరుకుతోట వేసుకొనుటకు గాను ఆ భూమిని 30 సంవత్సరముల వరకు కవులుకు యిచ్చెదరు. కవులు మరకులు పాటలములో గాని గుంటూరుజిల్లా డిస్ట్రిక్టు ఫారెస్టు ఆఫీసు వద్దను గాని తెలుసుకొనవచ్చును.

గుంటూరు }
9-10-28 }

యెం. సి. లిట్టెల్ వుడ్.
డిస్ట్రిక్టు ఫారెస్టు ఆఫీసరు.

అనకాపల్లి

(స్వకీయవిలేఖరినుండి)

అక్టోబరు 8:- నీపురవాతీయోపసంఘము వారియజమాన్యము క్రింద గాంధీజ్యోతిర్మవము జనుప్రదముగా జరిగెను. దీనియందు పురవాతీ మహాత్ముని కథముతో ముగియించిరి. పురవాతీయలో బలశక్తియులగు మంగళహారతులు కట్టుము లిచ్చి యా తమధర్మము తెలియజేసిరి. జల్లనరపుకారి వీధిని గృహస్థులభిక్షి వర్తనాశీకము, పురవాతీయను వీధివీక్షణ సంఘమువారి యజమాన్యముక్రింద నన్ను దానము జరిగెను. సుమారు 1500 ము కట్టకట్టలతో పురవాతీయ నన్ను దానము జరిగెను. అన్ని దానము చేసిన సమయమువారిభిక్షి, వారికి పురవాతీయములు.

సూర్యపాటి జరిగెను. 6 గురు మాత్రము పోటీచేసిరి. అందువలన సన్నుతమయియున్నవేరి. సమావేశము లింకని జరిగెను. సామాన్యములను బహిష్కరించు జరిగెను. శ్రీయుక్త కట్టానీతారా మహస్య గాడ పట్టమును నడిపిరి. అందు కొన్ని పద్యములను పోలీసుదళములు కొరగా వారిని యిచ్చిరి శ్రీయుక్త పోలీసు సత్య నారాయణరావుగారు మహాత్మునిగురించి సువస్థనిందిరి. అంతమున శ్రీయుక్త కొరగావలె బుచ్చిరాజుగా యజమానించిరి.

చాలవలెలో కాంగ్రెసు ప్రచారకులు అజయించిరి. వాల్మీకి గ్రంథాలము మొటి ఆదిమాండ్ర పల్లెలో స్థాపించి యన్నియందున్నాడు.

రామచంద్రపురం

(మా ప్రత్యేకవిలేఖరివద్దనుండి)

అక్టోబరు 8:- గోదావరిజిల్లా రామచంద్రపురం జిల్లా జిల్లాపరిషత్తులోనివారగు శ్రీరాజా కాశ్యపరాజు రామచంద్రరాజు బహద్రుగారు వారకొట్లలో (కందటి నెల 27 లేది గురువారము ఉదయం 9, 10 గంటల మధ్యన వారాధ్యక్షుని పదవియందు పరమపదించిరి. వీరి కిష్టము 61 సంవత్సరముల మున్ను. వీరిది ఉత్తమశ్రీతియై యున్నందున నోటి. వీరితాత ముత్యాలరాజు జిల్లాపరిషత్తులోనివారు. అగ్రగణ్యులైన నిజాం పట్టుకొనుచు వచ్చిరి. అందుకు తక్కిన విశేషపుకండి జిల్లాపరిషత్తులకు బుర్రులపాటు కాక పోవుచున్నాక భూమనలిని గంబాదియించిరి అది ఫలితముగానికి తీసికొనివచ్చియు ముఖ్యముగా యీ రామచంద్రరాజుగారు యిట్లుంటున్నాడును వృద్ధి చేసికొనిరి. అందుకొరకు అభివృద్ధిపరచుటచేత వివిధగా రామచంద్రరాజు మంచి కార్యముల కన్నిటికీ తగు ధనసహాయము మొనరించుచుండిరి. రామచంద్రపురములో కొనుగోరకు కట్టబడిన కలకాలమును కాశ్యపరాజుమిది పుత్రుల గా నియ్యబడుగాక ఒకవార్డునుగాడ కట్టించియిచ్చిరి. అందులోని కుటుంబము కట్టబడి విందులు చేయుచుండిరి. రామచంద్రరాజు (రామచంద్రపురమందిరము కట్టకొనుటకై యెండువేలరూపాయలు వికారమును జాతీయపాఠశాల విద్యార్థుల భోజనశాలా నిర్మాణమునకు 200 లను ఇచ్చిరి. దేశసేవలోను కలకాలములకు నొంగిన ప్రత్యేకధర్మములందు వివరించుటకు విశలేశ. వీరు 1906 సంవత్సరపు కాంగ్రెసుకు వారి శ్రీలతోనాడ కలకత్తాకు వెళ్లియిరి. జిల్లాపరిషత్తులకు బుర్రులపాటువారియొద్ద దేశాటన ముగించిన నెలగిన జిల్లాపరిషత్తు వారికట్టుంబుముగాని శ్రీలకు అదిగోకుల భూమిపాదతిరి తొలగించుటయందు ఉత్తములలో నిండినయే యాగ్రాణ్యుడని చెప్పవచ్చును. ఈయన కుమార్తెయగు కుమారిగారికి శ్రీరామచంద్రపురంలో పరలోకములు గానియిచ్చుచున్నాడు. ముఖ్యపాఠశాలను వేయించుటకై కన్నదానము చేయుటకు నిశ్చయించిరి.

వెల్లింగటన్ సినిమా

8-10-23 లేదివారము నుండి 12-10-23 లేది శుక్రవారము వరకు కవివాసము, అదివారములందు మాటిని కలహం 8.15 గం. ప్రవచన ముతలకు ఆశ్చర్యమును కలగజేయుచున్న ఇన్ డి-జేస్ ఆఫ్

బఫలో బిల్

అను గొప్పపాటలను ప్రదర్శించుచును. ముఖ్య లండను సుదర్శనము. 2, 3, 4 భాగములు. మొదటిభాగములో 8 భాగములు కలవు గామూట్ గ్రాఫిక్, విశదములు కూడ చూపబడును.

జూబులు

విలేఖకులకునూచన

వే. ఆ. పోరుకు, మ. స. రె. సి. కో. రె. కో. ర్న. కా. సు. రైతు, సి. రా. గు. ను. యం. ఆ. కా. క. సి. జి. రా. వై. ఆర్. న. పో. వెం. చా. గామవాసి, ప్రకటనకాము. ఆం|| 24||

నెల్లూరుజిల్లా కాంగ్రెసుసంఘము

21 లేదిన జరుగును

వైసంఘముయొక్క సామాన్యభ ఈ నెల 21 లేది ఆదివారమునాడు జిల్లాకార్యాలయమున ఉదయం 8 గంటలకు జరుగును.

చాల అవసరమైనట్టియు ముఖ్యమైనట్టియు విషయములు చర్చించవలసియున్నది గావున సభ్యు లెల్లరును తప్పక దయచేసి ప్రాధికృతులు.

మొదట తెలుపబడినట్లు సభ 14వ లేది జరుగదు. కార్యములు మొదట చర్చించబడును.

మహామర్త్య భాషా మొహియుద్ధిక్

కార్యదర్శి

ప్రొద్దుటూరు గ్రామమున చాలకాలముక్రింద నుండి చదువుల బసకంబరధాను గారనే వెద్దాపురం నూరివానుగారు విచ్చేసి వారికథాకాల తేజములు చేయుచున్నార. వీరివారిక ధము వేదాంతమునుమలై కండిత పామరజనంబరకముగా నుండును. వారివానుగారుమంచిదేశభక్తులు. వారు తమకాలతేజములలో రాటుముమొదలగు విషయములు గూడా అక్షుడవును చెప్పచుండురు. వారివానులందరు వీరి నమరేరించి దేశభిక్షుధికి తోడ్పడుదురుని ప్రార్థన.

చింతకుంట సుబ్బరావు,

ప్రొద్దుటూరు.

ఆంధ్రరాష్ట్ర సంఘసభ

8-10-23 లేదిగల ఆంధ్రప్రదేశ్లో ఆంధ్రరాష్ట్ర సంఘ సభ చెన్నపట్నములో యీ నెల 25 వ లేదిన జరిగివచ్చునట్లు ప్రకటించిరి. సదరు లేది అనకూలముగా లేదనిన్ని లేది మార్చవలసివచ్చింది ఒకరు ప్రానియుండిరి. ఈ సభ యీసారి కాంగ్రెసు జరుగవలెనున్న కాకినాడ గ్రామములో జరిపి చోచాలా అనుకూలముగా నుండునని మా అభిప్రాయము. అన్ని జిల్లాలనుండి దేశసేవాపరులు కాకినాడలో సమావేశమగుటవల్ల రాజోపు కాంగ్రెసునకు ఎంతయో సహాయకారిగా యుండును.

ఈనెలలో యీసభను సమకూర్చుటకంటె 4-11-23 వ లేదికి మార్చుట అభ్యంతరము. ఆంధ్రరాష్ట్ర సంఘకార్యదర్శి గారు యీ సంగతిని గమనించు గాక.

మ.లకుట్ల సుబ్బరాయుడు

సీసీర్ అహమ్మద్.

కల్పిమకృష్ణామండల జాతీయోపసంఘము ఆన 1923 సంవత్సరము ది 5 అక్టోబరులేదిన దేశవాద సర్వరాజ్యకార్యస్థాపనను సమావేశమయిన పశ్చిమకృష్ణామండల జాతీయోపసంఘ సామాన్యసభయందు తీర్మానింపబడిన తీర్మానములు.

- 1. జాతీయపతాక గౌరవసంరక్షణార్థమై నాగపురమున కేగి సత్యాగ్రహమొనరించి జాతీయపతాకవిజయము చేపూర్విన స్వచ్ఛందసైన్యము యీసభవారి సేవకడను లభించుచున్నాడు.
- 2. గాంధీమహాత్ముని జన్మదినసందర్భమున వారికి ఆయురారోగ్యము లాసంగతలెనని యీసభవారు భగవంతుని ప్రార్థించుచున్నాడు.
- 3. ప్రస్తుతమున్న కర్షణములను విరమించి కర్షణస్తోత్సవ యొక్క బాధ్యతను కార్యదర్శియందు యివ్వడమైనది. ప్రస్తుతము స్తోత్సవయొక్క ప్రయోజనము నిర్వహణమును శ్రీయుక్త గోవింద రాజుల వేంకటేశ్వరరావుగారు అంగీకరించివారు గనుక వందనము లర్పించడమైనది.
- 4. శ్రీయుక్త అయ్యజేతర కాశ్యపరావుగారిని (జాయయు సెంటరి) సంయుక్త కార్యదర్శిగా యిందుటకు తోరడమైనది.

కా. రఘురామయ్య, కార్యదర్శి.

గంజాంజిల్లా కాంగ్రెసుసంఘము

రాజోపు కాకినాడ దేశీయమహాసభను విడిచిపెట్టి డెలిగేట్సుగ పాల్గొనగోరువారికి మనజిల్లానుండి 31 గురికొనూరి మే ఆసకాశము కలదు. కాబట్టి విశేషసంఖ్య ప్రేక్షకులుగ తప్ప (పరినిధులుగ నెన్నుకొనబడుట దుర్లభము. వన ఆంధ్రరాష్ట్రమున యావత్పూర్వమహాసభ జరుగుట కిదియే ప్రథమ మగుటచే సమాజముగ మండలితల వేరులు వెళ్ల నుత్సహించుట. కాన కాంగ్రెసు సందర్శించి తరింపగోరువారు వెంటనే ఆహ్వానసంఘ సభ్యులగుటయే యుక్తము. దూరములోనివారు ఇందలి నిజము మీకు తెలియును. అట్లు చేయబడినవారి కెల్లరును యీ విలాఖరులొపున దిరభాక్షులు పూర్తిచేసి కనీసపురంబా య. 20-0-0-0 కాలాతికిము గావండ్ల వారు పంపవలయునని కోరుచున్నాము. తుదిత ప్రేక్షకులుగ వెళ్లినవారు 20/00 ఖర్చు అచన.

దిగుమర్తి వెంకటరామస్వామి,

గంజాంజిల్లా సంఘకార్యదర్శి.

కాకినాడతాలూకాహిందీప్రచార సమితి

ధనాభావముకలనను, ప్రచారకులు "చంద్రకుప్ర" నాటకము హిందీలో నాడుటలో సమర్థులై యుండుటవలనను, యీ మధ్యన కాకినాడపురమువలె హిందీకరకములు సరిగా జరుగుచుండుట లేదు. తి.గ.యీ నెల 15 వ తారీఖు నుండి జు.ధా.కా.రము పూర్వపుప్రదేశములందు తరగతులు జరుగుచుండును. కాంగ్రెసు రె.డుమాసములలో జరుగన్న కకినాడలోని పాఠశాల తరుణమును గ్రహించి ద్విగుణీకృత్యాన్ని సాముతో తరగతులకు రావలయును. కార్యదర్శిని కలిసికొనిన పదిమంది సమావేశమగుచోటైన కాకినాడ సట్టణములోను జగన్నాథ పురములోను తరిగతు లేర్పాటు గావించబడును.

గోదావరిజిల్లా హిందీ ప్రచారసమితి పక్షమున హిందీ భాషాప్రచార ప్రోత్సాహముకై 9 లేదినండి నగరంకిర్తనము గావించబడుచున్నది. అనదియు నిల్లే జరుగుచుండును గావున భాషాభిమానులను కాంగ్రెసు ప్రచారకులునుకూడ హిందీప్రచార సమితి కార్యాలయమున గాని జిల్లాకాంగ్రెసుసంఘ కార్యాలయమునగాని సమావేశమై అందు పాల్గొన (ప్రార్థించు.

గుమ్మడిపల సుబ్బరావు

కార్యదర్శి.

శ్రీఆంధ్రదేశీయేతిహాస పరిశోధకమండలి,

రాజమహేంద్రవరము

ఈ మండలివారిక సాధారణ సంఘసభ 7-10-23 లేదిన 20గినది అందు నిబంధించియు వీర్వదనని. కార్యనిర్వాహక వర్గ మెన్నుకొనబడినది. ఈ సంవత్సరమునకు ము||రా||రా జయంతి గంగన్న పంతులు బి|| యే|| ఎ|| బి|| గారు అధ్యక్షులుగను, ము||రా||రా థార్వాడ రామమోహనరావు పంతులు బి|| యే|| ఎ|| బి|| కార్యదర్శిగను ఎన్నుకొనబడిరి. ప్రాత కార్యదర్శి ము||రా||రా భావరాజు వెంకటకృష్ణారావుగారి కర్తవ్యమండల తాలూకు లెక్కలు, సామ్యు, రికార్డులు, పుస్తకములు, తదితర అస్తులు రాజుట్టుకుట ప్రస్తుత కార్యదర్శికి అధికారమియ్యబడినది. మండలి యుద్దేశముల నామోదించు ఆంధ్రులందఱుకు సభ్యులుగావేరుట కర్తవ్యము అని నిర్ణయించబడినది. సభ్యుల సంవత్సరచందా ఒక రూపాయి. అభిమానులుగల ఆంధ్రులందఱును సభ్యులుగావేర ప్రార్థించు. ద.భాషాలో (1) పూర్తి పేరు (2) వృత్తి (3) విలాసము (4) సంతకము. ఇవి ఉండవలెను. దిరభాష క్రింద "ఆంధ్ర దేశీయేతిహాస పరిశోధక మండలి యుద్దేశములను సేను సంపూర్ణముగా ఆమోదించుచున్నాను నాటి సాధ్యమును నంతకంటెను దానికై పనిచేసెదను" అని వాచ్యములు ఇవ్వవలెను. మండలి ఉద్దేశములు:-

- (1) హిందూదేశ చరితముల గూర్చియు, ముఖ్యముగా ఆంధ్రదేశ చరితముల గూర్చియు పరిశోధనలు జరుపుట (2) పరిశోధించిన విషయములను గురించి సభ్యు లాకరికొకరు తెలుపుకొనుటకు సభలుచేయుట (3) చారిత్రక విషయములను గూర్చి జనలకు తెలుపుటకై బహిరంగసభలుచేయుట (4) చారిత్రక పురుషుల వర్ణనలను జరుపుట (5) చరిత్ర గంధములను ప్రచురించుట (6) మండలిచే ఒక త్రైమాసిక పత్రికను నడపుట. (7) రాజమహేంద్రవరమున మంచి చరిత్ర గంధభాండాారమును స్థాపించుట (8) తెలుగు, దేశములో చరిత్ర పరిశోధనలందీయవారి అభిప్రాయములను తోడ్పరించుట అనునవి.

ధార్వాడ రామమోహనరావు,

కార్యదర్శి

కొత్తపేటహిందీ పచారము

ఈ పురుషుని ప్రేమతో నా నంధు చిరకాలము క్రింద
 పాపించుచున్నాను. ఈ దా వంతుల సహాయమునకు నానికే నొంత
 పొందుకొనడం చేశాడను. స్థాపించుట కైత్రాణా కొంత
 కాలము బాగుగ కృషి అల్పముగాని చిరకాలమునుండి యానంధు
 పురుషులకును లేదు. స్థాపించినది మొదలు నేటివరకు
 పోవారు సేవకు నొకని నుంచి అనిచి పత్రము నంధులకు పం
 పుట విధిగా జరుపుచున్నాను. కృషి పోవారు కొంతపోయి దివి విను
 చున్నాము. ఇది ఎంతవరకు నిజమో తెలియదు. ఈ సమయ కల్లను
 పురుషులకు పంపుట ప్రేమతో తల్పమునకు నాని చూచుచున్నాను తమ
 పూజకు నొకనంధులకును పంపుట నామొనిచిరి. కాంతాం
 రములచే నభిషేచనము, జీవన్ముక్తిమైన సంఘమును పునరుద్ధ
 రించుటకు కృషియంతయును చేయవలయు ఇతరసంఘముల
 ర్పి ఏదోయొక సంఘము బాపించుటనున్నది వెదలు యోచిం
 న బాగుండును.

సామ్రాజ్య ఆర్థిక సభ

ఇంపీరియల్ ప్రెసరెన్సు

విజయనగరం దిగుమతులను తగ్గించుట

సామ్రాజ్యమున తయారైన వస్తువులనే కొనవలె ననుట

వట్టికుకంట్రాక్టులు

లండన్, అక్టోబరు 10:—సామ్రాజ్య ఆర్థికసభ ఇటీవల యుద్ధమున జరిగెను. వట్టికుకంట్రాక్టులను గూర్చి చర్చించిరి. ఈ ధర్మపక్షములవారును సంరక్షక పక్షతీయై ప్రయత్నించుచున్నారని, కక్షావర్తనలును లిబరలుకుమారుల కృత్రిమమున ప్రకటింపబడునని, కామ్యూనిస్టుల ప్రేరణగూర్చి విమర్శలు తెలియజేసిరి. గండియిని కలుగుచున్నది.

పిన్ కెన్ లో జరుగబోవు కన్వెన్షన్ లలో భాగంగా సర్ మార్టిన్ ఆర్మిస్ట్రాంగ్ రక్షకవర్తకపక్షం గావలెనని తీర్మానము నుపహరించెను.

బోర్లాగారు తొలుత ఎన్నికలలో చేసిన వాగ్దానము నల్ల ఘోషించి కార్యకర్తలను అనుచున్నారు. వికలభావముతో సంరక్షక విధానము అవలంబించిపోవలెనని మరల కనుక ఋతువులో ఎన్నికలు జరుగవచ్చు ననుచున్నారు.

బ్రిటిషు వట్టికుకంట్రాక్టులు

లండన్, అక్టో 10:—గ్రీన్ ఫీల్డ్ ల్యాండ్ గ్రీనుగా ఇంపీరియల్ ప్రెసరెన్సు ఏర్పాటులు తలపని తలంపనుచున్నది. అందుచేతనే ఏ ప్రతికూల గాడ వ్యాఖ్య మొనర్చుటకు వీలు లేనది.

ట్రెస్సె, డెయిలీ టెలిగ్రాఫు పత్రికలు మిన్నకున్నవి. యూనియన్ బాండ్లు ప్రతికూల వార్తలును ఒప్పుకొనుచున్నది. ఈ ఇటీవల ప్రెసరెన్సు ఎటుల ప్రచారముగా బైటెయిన్ తెలియజేయవలెనని డెయిలీ మెయిలుపత్రిక అనుగుచున్నది. ప్రస్తుత ప్రభుత్వమువారు ఆర్థిక విషయములను సమర్థించలేరని వెల్లడికొద్దరు గెటలు తెలుపుచున్నది. బ్రూకుగారు పూర్తి సంరక్షకపక్షం కావలెననుచున్నారు. గ్రీనుగారి ఏర్పాటులు ఆర్థికావస్థలకు నచ్చనని డెయిలీ న్యూసుపత్రిక వాదించుచున్నది.

బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు యూనియన్ కోర్సుల వనరు రించిజేసిన ఏర్పాటులకు మరల ఎన్నికలు జరుగుచో ఒడిపోవచ్చుననియు సామ్రాజ్యాభివృద్ధికి కలయ ఏర్పాటులను జేయుటలో డొమినియన్ ఆర్థిక పక్షములను ఇదివరకే పన్నుల భారముచే ప్రణాళిపూర్వకము బ్రిటిషు పౌరుల సత్తిమీద చేయుట గాని జేరొందుగా ననుచున్నది.

లండన్, అక్టో 11:—బొగ్గవలెన ఎక్కువ ప్రెసరెన్సును బాధించే భారతక్షయముగాడ అట్టి ఏర్పాటులనుజేసిన చాల లాభముగ నుండునని ట్రెస్సెపత్రిక వాదించుచున్నది.

ఇ టీరియల్ ప్రెసరెన్సునుగూర్చి ఎటుల అనుకూలం బెట్టుటకును ఆలోచించుట కొకసంఘము జేర్పరిచిరి. ఇందులో భాగస్వామి ప్రతినిధిగూడ జేర్పరి. బ్రిటిషు సామ్రాజ్యములోనే దొరుకు ఆహారపదార్థములను, ముడివస్తువులను వాడుటకు ప్రయత్నించుటకు జేయుట కీసంఘ మేర్పడినది.

సామ్రాజ్యవర్తకము అభివృద్ధియగు సరకులకన్నిటికిని ప్రెసరెన్సు సర్దు తీయవలెననికాదా ప్రతినిధి గ్రాహంగారు నడిచిరి. నూటికి రెండు ని అన రాదని. సామ్రాజ్యములో నున్న రాజ్యము లన్నియు తమకలాకు వస్తువులను కొనుక్కొనవలెననియు చేయబట్టి కొనగూడనిది. ప్రెసరెన్సును నిక్కచ్చి చేయగూడదనియు సమయ సుకాలముగ వాని నుపయోగించుట దక్షిణ ఆఫ్రికా ప్రతినిధి తెలియజేసెను. చేయబట్టెగాదు గూడ ఇట్లే నుడిచిరి. ఇండియా నూటికి 95 వోలె న కొనుకొనిన సరకుల సన్నిధిని లండన్ లోనే కొనుకొన్నదనియు ఇతరు ప్రెసరెన్సు ఇండియా జాతీయవస్తువుల స్పృహం తరచునియు ఇన్నియుగాని. చర్చ నుండునాటి కాపురము బడెను.

లండన్, అక్టోబరు 11:—సామ్రాజ్యాభివృద్ధికి ఆర్థిక సహకారము కావలెనని ఆర్థిక సభలో చర్చించిరి.

ఆర్థికభారము ముదలుకే భారముగ లేకుండుననుట ఆలోచించవలెనని గ్రీనుగారనిరి. ఈ ప్రకారము ఎంతవరకు

డొమినియన్ లో సహకారము చేయవచ్చునో ఆలోచించవలె నని. డొమినియన్ లు, ఆధినివేశములు ఇండియా దేశములు అభివృద్ధి గాంచవలసియున్నది. అందరి లాభమునిమిత్తము ఈ పని త్వరలో గావలెననిరి. ఈ విషయము ఇదివరగానే బ్రిటన్ ఆర్థిక సహాయముచేయుచున్నది. ఈ ఏర్పాటులు ఆర్థికరూపేణ లాభకరములను బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు సహాయ మొనర్చెదరు. దీనివృద్ధినికొనవలెనని బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు ఇండియా లో ఇనుపరారులకును అన్వేషియలో ఇనుపరారులకును జేయుచున్న సహాయమును వాసిరి.

నాకాదేశమున కావలసిన మాంసము, పొగాకును సామ్రాజ్యమునుండే తయారుచేయవలెనని బ్రిటిషు వాదియు (తాగుచుట్టులను సామ్రాజ్యములోనే తయారుచేయవలెనని) త్రాగునీటి, ఇతర సరకులను గావచ్చును, ప్రయత్నించుచున్నా ననియు గ్రీను ఆచరి గారు తెలియజేసిరి.

డ్యూటీస్ మాంసము నైవేయన కలెక్షను ఆప్టలేషియ నుండి స్వయం చేయుచున్నారనియు కావలసిన మాంసము నంతన సామ్రాజ్యమునకే బడయుటకు ప్రస్తుతము వీలులేననియు కాని ఇట్లు వీలగుట కష్టములను జేయవలెననియు డ్యూటీ ప్రభువు తెలియజేసెను. నాకాదేశమువారు దక్షిణ ఆఫ్రికా బొగాకునే వాడవలెనని బర్మిక్ గారనిరి. ప్రభుత్వ సహాయము చేతను, దిగుమతి లెసెస్సులచేతను, ధరలను నిలకడగ జేయుటచేతను సామ్రాజ్యమున్ను ఆహారపదార్థములను వాడుటకు ఏర్పాటులను జేయుట కొకసంఘ మేర్పడినది. డొమినియన్ లులకు గాక ఆధినివేశముల సురక్షక ప్రకృతి ములకు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు అభివృద్ధి పొందుటకు మూల భవమున, డ్యూటీ అధియ మొనగెదరని గ్రీనుగారు తెలియజేసిరి.

జర్నల్

1923. 11. 18. ౧౨

ఇటలీ

ఇటలీలో భూకంపము

1800 మైళ్లకు పైగా భూకంపము ఇటలీలో 9 1/2 గంటలకు (రాంబో దగ్గర కల్గెను. ఆ జోన్స్ ప్రాంతముల కల్గెననుచున్నది. దట్టిమనార్లు భూకంపము 7 1/2 గంటలు జేరె ననియు 1800 మైళ్లవరకు వ్యాపించె ననియు తెలుపుచున్నది. ఇటలీలో నై నగాని ఆ జోన్స్ లో నైన యీ భూకంపము కల్గె ననుచున్నది.

ఇంగ్లాండు

ఈ. ఎస్. మాంటాగుగారు

స్కట్టు సేనానితో, 12 తేదీన దక్షిణ ఆఫ్రికాకు బయలుదేరుటకు ప్రాప్తము మాంటాగు గారు చాలకాలము ఏదో మాట్లాడిరి.

సెప్టెంబరున రక్తము

లండన్, అక్టో 11:—సెప్టెంబరులో దిగుమతులు 88000000 పౌనలవరకులు జరిగెను. నిరుద్యోగంబై 5500000 పౌనులు రిటర్న్ వగ నున్నది. ఎగుమతులు 68500000 పౌనులు. 3500000 పౌనులు ఎక్కువ.

బవేరియనులు ఆస్ట్రీయాలో ప్రవేశించుట

బవేరియా ప్రజలు తండ్రిపక్షముగ ఆస్ట్రీయాలో ప్రవేశించుచున్నారని విజున్నానండి ట్రెస్సెపత్రికాదితర పత్రికలు తెలుపుచున్నది. బర్మిన్ గో కల్లిగ ఆర్థిక అల్లకల్లులనుండి తప్పించుకొనుట కిట్లు చేయుచున్నారట. ఇందులో చాలమంది మాలినాటిచే బ్రతుకువారు గలరట. బర్మిన్ గో దొరకువేత నము పొట్టపోసికొనుటకు చాలక వచ్చుచున్నది. మరి కొందరు వాణికారుగారి పాలమును తప్పించుకొనుటకు వచ్చుచున్నారట. ఆస్ట్రీయాలోనే చాలమంది పనిలేక యుండుటచే బవేరియనులు రానక్కరలే దనుచున్నారు. వీరు అచ్చటకు బోనక్కరలేదు. వీరు రాకుండ సరిపాట్లను, మాసి నేయటకు ప్రయత్నించుచున్నారు.

కలెక్షరు సమస్యనుగూర్చి ఒక చట్టమును ఇతరవిధమని తయారు చేయుటకు ఏర్పాటులు జరుగుచున్నవి.

సామ్రాజ్యసభలో రాబర్టు సిసిలు ప్రభువుగారు బాతిక మితి పనినిగూర్చి తెలియజేసెను.

మ్యాసీ, స్కట్టు, ప్రధానామాత్యులు 10వ తేదీన సార కాముని సందర్శించిరి.

శ్రీ శ్రీ. కె. హెచ్. వి. కామ్యుగారు భారతనైవేయములో పనిచేయుచుండెననిరు. ఈయన మరణముచే భారతవేత నివేయమునకు గొప్పవత్తులు కల్గినదట. ఇతడు ఇవర కమిటీలో చాలమందిపనిని చేసెనట.

ఆగోరా ప్రభుత్వమువారు కాంస్టాంటిన్ పొలు ప్రకాశ సలహానుకూల, డెయ్ లిటరుకు తురుక్క సేనలు తిరిగి జేయవలెననుచు అవర్సరములో పాల్గొనుట కావ్యవము ంచిరి. దానిననుసరించి వారు వచ్చిరి. వారికి సత్కారము జరుగదని కనకరసించిరిట. దీనినిగూర్చి గొప్పకలవరము బయలుజేసిరి.

దక్షిణ ఆఫ్రికా భారతీయులు

ఇష్టమున్నవారు స్వైరశమునకు బోవుట

లండన్, అక్టోబరు 10:—మాంచెట్టరు గార్డియన్ పత్రిక ట్లు తెలుపుచున్నది. 1920 లో ఇష్టమున్న భారతీయులు దక్షిణ ఆఫ్రికానుండి స్వదేశములకు బోవచ్చునని దక్షిణ ఆఫ్రికా గోకవిభానము ప్రవేశపెట్టిరి. ఆదితంక పనిచేయుటలేదు. తంతవరకు 7780 భారతీయులు మాత్రమే ఇండియాకు పోయిరి. దక్షిణ ఆఫ్రికాలో నున్న భారతీయుల సంఖ్య 200000 (బ్రిటిషు పాలనములో నున్న భారతీయులు దక్షిణ ఆఫ్రికాను విడిచి వలెనని ప్రభుత్వము వారు గోరుచో డాక్యుమెను, మసి 15 రి పౌనులు బోనను ఇచ్చినచాలదు. తంతంబై ఆకర్షణీయముగ ఏర్పాటులను జేయవలెను. ఈపని తంతవరకు చాల ఖర్చు అగును.

గో వడ్డీ చేయరుగారు న్యూసావేల్స్ గవర్నరుగ జమించబడిరి.

లాహోరు, ఆక్టోబరు 10:— లాహోరుకు ఉత్తరమున
5 మైళ్లదూరములో వాడెరాలోనున్న, పాబాబుదాద్ (పెన్)
కంపెనీకారి పయనీరు పీడిమిల్లులు, దగ్గరే బాన్స్ డ్రైవరును,
15 లక్షలకు పైగా నచ్చియుండు అంబా వేయబడినది. ఇన్ఫర్మి
ఇన్ఫర్మిటెన్సులకు రావచ్చునని అనుచున్నారు. అగ్నికారణము
వలనగా తెలియలేదు. కాని ఏదో యగ్రభతులవేదమి యెక్క
వ పట్టవలన గల్గె ననుచున్నారు (ఆ. పే.)

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

1922-23 సం. అక్టోబరు నెల 12-వ తేదీ

శుక్రవారము

సామ్రాజ్యభిమానము

సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమును, బ్రిటీషు సరకులను బహిష్కరింపవలెనని, హిందూ దేశమునందొకవంక ప్రభుత్వము జరుగుచుండ, వేరొకవంక హిందూదేశము సామ్రాజ్యభిమానము జూపవలయుననియు, సామ్రాజ్యమున లియారయిన సరకులనే కొనవలయుననియు హెచ్చరికలు గావింపబడుచున్నవి. ఇంగ్లండులోని సమయమున జరుగుచున్న ఇంపీరియల్ ఆర్థిక సమావేశమునందు, సామ్రాజ్యభిమానము జూపుడు చూపుడుకేసుల పిక్చర్లు చున్నవి. ఇట్టి ధ్వజములు భారతీయలలో ప్రోత్సాహము గలిగించుట కిల్లు. బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారును కాలనీల మంత్రులును ఎట్టి యొడంబడికల నేర్పరచికొనినను, హిందూదేశమునకు వానివలన నిసుమంతయు లాభముండదు. ఇంపీరియల్ ప్రీఫరెన్స్ కద్దరినిగూర్చి కాలనీల మంత్రులును, బ్రిటీషు మంత్రులు జరిగి ఖామిందరి. మాంసమును సామ్రాజ్యమునందయే దెప్పింపవలయునని, కొందరు సూచించిరి. సామ్రాజ్యమున తయారయ్యే ఇంపీరియల్ పొగాకు చుట్టలను మాత్రమే పీల్చవలయునని యొకరు గోరిరి. డిక్షిట్రీకా పొగాకు, సామ్రాజ్యేతర భాగములలో తయారగు పొగాకుకన్న రుచింకముగ నుండునని, మరియొకరు సూచించిరి. ఈ రీతిగ నెకరికన్న సంకీర్ణము, సామ్రాజ్యపు సరకుల శ్రేష్ఠతను గూర్చియు, సామ్రాజ్యభిమానము గూర్చియు ప్రసంగించినన, ఇండియా ప్రభుత్వప్రతినిధి యగు ఇన్స్పెక్టరు మాత్రము కొంచెము శ్రుతికట్టువుగ ప్రసంగించవలసివచ్చెను. సామ్రాజ్యభిమాన సమావేశమునందు వీరు మొన్నటిదిన మిచ్చుర సెల్వారెడ్డి న్యాయము, సిమ్లాకు జేరెను. దానిని వేరొకచో ప్రచురించెను. ఉరంతయు నొకత్రోవయు, ఉలిపికిట్టె వేరొకత్రోవయు సనునటలు, కాలనీల మంత్రులందఱును ఒకత్రోవ దొక్కుచుండ పాపము ఇన్స్పెక్టరు మాత్రము వేరొకత్రోవ దొక్కుటకు వారి కెంత కష్టముగ నుండెనో యాహింకవచ్చును. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు సూచించిన విధమున నడువవలసి యుండుటచే, ఇన్స్పెక్టరు వేరొక విధముగ జెప్ప వీలులేకబోయెను.

ఇన్స్పెక్టరుయనను, హైందవాభిప్రాయమును ఇండియనుగ సూచించజాలకబోయిరి. మోమోలమి, వారి నడ్డగించి యుండును. ఇండియా ప్రభుత్వమువారి యుద్ధపు లేస్తది, ఇంపీరియల్ ప్రీఫరెన్స్ కద్దరికి హిందూదేశమును తా నెడబడునటుల జెయజాలనని మాత్రము ఇన్స్పెక్టరు సూచించిరి. ఇక్కడకే కృత్యాద్యవస్తయే యుండును. హిందూదేశము ఇంపీరియల్ ప్రీఫరెన్స్ కద్దరి నవలంబించకబోయినన, తనకు గావలసిన సరకులను నూటికి 95 వంతున లెండనునదే కొనచున్నదనియు, ఈ రీతిగ ఇంగ్లండుపై సభిమానము జూపుచున్న దనియు, ఇన్స్పెక్టరు దెలిపియుండుటచే, సిద్ధాంతమునందంగీకరింపకబోయినను ఆచరణలో సిన్సుక్రమును హిందూదేశము కొనసాగించు చున్నటుల గ్రహింప

వచ్చును. ఇండియా ప్రభుత్వము క్రజలకు బాధ్యత వహించకుండుటచే, నిలుల మెలగుటలో వింతలేదు. ఇంపీరియల్ ప్రీఫరెన్స్ కద్దరిన అధికముగ నెట్టినపుడు గలదో నిన్నటిదినము సూచించియుంటిమి. దీని నవలంబించిన, చౌకగనన్న చోటుల సరకులను కొనుటకు గాని, ధర వచ్చుచోట తన సరకులను విక్రయించుటకు గాని, హిందూదేశము తన యధికారమును కోల్పోవును. అధికకష్ట మటుండ, ఇంపీరియల్ ప్రీఫరెన్స్ కద్దరిలో రాజకీయ సమస్య గూడ గలదు. ఈ సంగతిని ఇన్స్పెక్టరు గూడ సూచించిరి. అధికసమస్యకన్న గూడ, రాజకీయసమస్య ప్రధానమయినది. స్వరీపాలనమును చాలకాలము నుండియు ననుభవించుచున్న కనడా, ఆస్ట్రేలియా, న్యూజిలాండు, డిక్షిట్రీకాలు, సామ్రాజ్యభిమానము జూపుట వింతగాదు. సామ్రాజ్యమునందవి శారవస్థానముబడసియుండుటచే, ఇంపీరియల్ ప్రీఫరెన్స్ కద్దరిగూర్చి తీరికగానాలోచించుట కాలనీలకుకడు పునిండిన బేము. హిందూదేశమున కటుల గాదు. సామ్రాజ్యమునంద భారతీయులుకూలీలుగ మాత్రమకర్తవచ్చుచున్నారు. సామ్రాజ్యములో నేభాగము నకుబాడమన్నను, అక్కడవారినినిరోధించెదరు. ఏభాగమునందును, వీరు తలయెత్తుకొని దిరుగ వీలులేదు. దాస్యచిహ్నములు వీరిని వెంబడించుచుండును.

హిందూదేశమునకు వెలుకల స్వాతంత్ర్యము లేకున్నది. ఇట్టియం దంతకన్నను గనపింపదు. భారతీయుని స్వదేశమునందే పరాయివానిగ పరిగణించుచున్నారు. ఇట్టి స్థితిలో భారతీయుని హృదయమునందు సామ్రాజ్యభిమాన మెటులబెరుగును? రాజకీయముగ దాస్యము ననుభవించుచు, వాణిజ్యముకట్ల మాత్రము భారతీయుడు సామ్రాజ్యభిమాన మెటుల జూపగలుగును? కాలనీలసరకులనుమాత్రమగొని, ఇతర దేశములసరకులను విఫర్జించినంతమాత్రమున, భారతీయునికి గలిగెడి లాభమేమి? ఆతనిపరాధీనత దొలగినా? ఇంగ్లండునకే గాక, కాలనీలకుగూడ నలెడూడిగము జేయవలసియుండదా? కాలనీలలో భారతీయులనుభవించెడి దుస్థితి, హిందూదేశాభిప్రాయమునీవిషయమై ప్రేరేపించునని, ఇన్స్పెక్టరు సూచించిరి. ఈవిషయమును, ఇన్స్పెక్టరు రింకను గట్టిగ నెక్కి వక్కాణించి యుండవలసినది. ఇంపీరియల్ సమస్యలలో హిందూదేశము పాల్గొనవలయుననిన, సామ్రాజ్యముపై హిందూదేశ మభిమానము జూపవలయుననిన, సామ్రాజ్యముకొరకు హిందూదేశము త్యాగము గనుపరుపవలయుననిన, ముందుగ హిందూదేశమునకు స్వాతంత్ర్య మొసగుట ధర్మము. అది జరుగనంతవరకు, సామ్రాజ్యమును హిందూదేశము ప్రేమింపజాలదు. ఈ సంగతిని ఇన్స్పెక్టరు స్థిరకాదియుండినచో, ఇన్స్పెక్టరు తమధర్మమును నెరవేర్చియుండెడివారు కాని, ఇన్స్పెక్టరులంతపనికి బూనుకొందురా? వీరు ప్రజాపతినిధులు గానందుచే, అధికారవర్గపు దృక్పథమునే వీరు వివరించుట సహజము. హిందూదేశాభిప్రాయమును, ఇంగ్లండుగాని కాలనీలుగాని శారవింకబూనవు. కాని హిందూదేశము లేనిది, సామ్రాజ్యమునకునా? సామ్రాజ్యమునకు మకుట మని దెలిపెడి హిందూదేశముగూర్చి, ఇట్టి తృణీకారభావము జూపుట, సామ్రాజ్యమునకు శ్రేయస్కరమా? ఈక్రశ్నలకు సరియగు సమాధానము వెలువడవలె ననిన, భారతీయులు సర్వరస్వరాజ్యసిద్ధికై పాటుబడవలయును. స్వరాజ్యము హిందూదేశమును వేమిపించుచున్నగాని హిందూదేశపు విలువను సామ్రాజ్యము కనిపెట్టజాలదు. హిందూదేశము స్వాతంత్ర్యమును పొందినపిమ్మట

సామ్రాజ్యభవమస్యలను గూర్చి యోచించవచ్చును. ప్రస్తుతసమయమున హిందూదేశము పరిష్కరింపవలసినవశ్య, సామ్రాజ్యభిమానము నెటుల జూపవలయునని గాదు. సామ్రాజ్యమునందలి ఇతరభాగములతోపాటు, హిందూదేశము సాతంత్ర్యమెటుల సంపాదించవలయు ననునదియే, ముఖ్యప్రశ్న. దీనిని సామ్రాజ్యసమావేశములలో పరిష్కరింప వీలులేదు. ఇందుకొరకు బ్రిటీషు పార్లమెంటుసభను నమ్మకొని లాభములేదు. దీనిని హిందూదేశమునందే పరిష్కరించుట సులభసాధ్యము. భారతీయులు తృప్తసంకల్పు లగుచో, వాణిజ్యోద్యమతి త్వరితముగ నెరవేరును.

మలేవరగణాలు : భారతీయులు వలసపోవుట

మలే పరగణాలకు దక్షిణ హిందూస్థానము నుండి కూలీలధికముగ బోవుచున్నటుల, 1922 సంవత్సరపు రిపోర్టుబట్టి గ్రహింపవచ్చును. 1922 సంవత్సరమునందు, తొలుతజమానులు మొదలగువారి సహాయముచే గొంపోబడినవారి సంఖ్య 38336. స్వంతఖర్చుపై పోయిన వారి సంఖ్య 20338. మొదటితరగతివారిలో పదిసంవత్సరముల క్రిందివయస్సుగల పిల్లవాండు 3262 మంది గలరు. రెండవతరగతిలో 1731 మంది గలరు. 4993 మంది పిల్ల లీరితిని విదేశములకు కూలీకి వెడలవలసివచ్చుట జూడ, హిందూదేశ స్థితి ఎంత విషాదకరమో గ్రహింపవచ్చును. మిగిలినవారిలో 100 కి 62 మందివరకు కూలీతరగతివారే. పినాంగునండి దక్షిణ ఇండియాకు తిరిగి వచ్చినవారి సంఖ్య 45738. నోటీసీమకుండ, 36992 మంది కూలీలు ఎస్టేటులను విడిచిపెట్టరని రిపోర్టుదెలుపుచున్నది. ఎస్టేటులనుండి ఇందరు లేచిపోవుటజూడ, కూలీల కనుకూ పరిస్థితులు లేవని స్పష్టమగును. ఎస్టేటులలో భిచేసేడి కూలీలలో వేయింటికి 18 మంది చనిపోయిరి. ప్రభుత్వమువారి కొలువులో నున్నవారిలో 00 కి 11 మంది చనిపోయిరి. లేబరు ఆఫీసులలో 375 కంప్లెయింటులు దాఖలయ్యెనట. సగము స్త్రీలు కూలీలనుండియు, మిగిలిన సగము ఇతర కూలీల నుండియు వచ్చెనట. కయికిరాని కష్టముగింకను నెన్ని గలవో, దెలిసికొనుట కవకాశం లేదు. కూలీల ఫిర్యాదు లెటుల పరిష్కరింపబడినో తెలియదు. యజమానులుగాని వారి పోట్లుగాని, ఆరు కేసులలో మాత్రము శిక్షిపబడి రని దెలియుచున్నది. పోలీస్ ఆను ప్రదేశమున కూలీలు అల్లరి జేసిరనియు, అక్కడి ఆక్సెడెరా ఎస్టేటులో, తెలుగు కూలీలు కొందరు తిరుగబరనియు, వీరి నాయకులకు చెరియొకరికి 12 గాసముల కఠిన శిక్ష విధింపబడెననియు తెలుపబడినది. హెండ్రా ఎస్టేటులోగూడ కొందరు కూలీ దౌర్జన్యమునకు బూనగ, వారి నాయకులకు యిదుశిక్ష విధింపబడెనట. కూలీల కెట్టి కష్టము గలిగెనో దెలిసికొనుటకు మాత్రము, రిపోర్టుట్టి వీలులేకున్నది. మొత్తముమీద ఇతర రాజ్యాలలో వలెనే, ఇక్కడన కూలీలు పెక్కు కడగ ననుభవించుచున్నారని మాత్రము గ్రహింపవచ్చు ప్రభుత్వశాఖలలోనికి దీసికొనిన కూలీసంఖ్య 1922 సంవత్సరాంతమునందు 21898 గ నడును. 1921 సంవత్సరమున వాణిజ్యము క్షీణుటచే, కూలీల వేతనములు చాలవరకు దగ్గోయెను. 1922 సంవత్సరమునందు దివి వెనుకవరిమాణమునకు హెచ్చి యుండలేదు. ఇంతధానము బోయినను, కూలీల ఆర్థికస్థితి చక్కబడకది. కల్లువిక్రయమును వశపరుచుకొనుటకు అడ్డప్రభుత్వమువారే కొన్ని కల్లంగడులను నోల్పుట, కడు విచిత్రముగ

నున్నది. ఆత్మహత్య చేసికొనిన భారతీయుల సంఖ్య నానాటికి పెంచుచుండుట శోచనీయము. భారతీయుల దుర్గతికింతకన్నను వేరు నిదర్శన మేమి గావలెను? 1921-వ సం॥న హిందూదేశమునకు మనియార్డులద్వారా బంపబడిన సొమ్ము 50,76,492 రూపాయలై యుండ, 1922-వ సంవత్సరమున 36,75,419 రూపాయలు మాత్రమే పంపబడెను. 1922-వ సంవత్సరమున మద్రాసు కూలీలు పంపిన సొమ్ము తలయొకటొంటికి 80 రూపాయలయ్యెను. 1921-వ సంవత్సరమున 100 రూపాయలయ్యెను. భారతీయులు వలసపోవు పద్ధతి యికనయినను ఆగిపోవునటుల జేయవలెను. పరాధీనలగు భారతీయులు విదేశములలో కడగండ్ల బడుట, భారతభూమికి మరొక యవమానకరము. లగిన ఏర్పాటుల గావించుచో, భారతవర్షము తన పుత్రులకు అన్న విడజాలకబోదు. భారతవర్షము ఆత్మగౌరవమును నిలుపుకొనట, అన్నిటికన్నను ముఖ్యధర్మ మనటకు సందియము లేదు.

నాయకుల హితోపదేశము

మహాత్మాదాల్, లజపతిరాయి, రాజగోపాలాచార్యుల గార్లు దేశమునకేసమయమున హితము గలపుచున్నారు. హిందూమహాత్మాదీయ సంయోగావశ్యకతను, మహాత్మాదాల్, లజపతిరాయిగార్లు మరియొకమారు వ్యక్తీరించిరి అధికారవర్గమును దూషించుటతో కాలముగడువక, భారతీయులు ఆత్మపరిశోధనమును గావించుకొని తమలోపములను సవరించుకొనుట ముఖ్యమని మహాత్మాదాల్ గారుచేసినహితోపదేశ మొత్తము మెచ్చదగియున్నది. ఎర్రవాడజియలు తాళపుచెప్పి, హిందూమహాత్మాదీయ సంయోగమునందును, నిర్మాణకార్యక్రమనిర్వహణమునందును గల దని మహాత్మాదాల్ గారు దెలిపినవాక్యములంద తిశ యోక్తి ఏమాత్రము గనపించదు. రాజగోపాలాచార్యులుగారును యిట్టిహితమునే గలపుచున్నారు. డిల్లీ కాంగ్రెసు తీర్మానమునకు బద్ధులుగాక, శాసనసభాసహాయకమును బోధించుటకు, ఆచార్యులు గారెంతమాత్ర విప్లవపటలేదు. మహాత్మాదాల్ గారి నాయకత్వము సంగీకరింపవలయు నని ఆచార్యులుగారు కోరుచున్నారు. రాజగోపాలాచార్యులుగారు సూచించినటులు, కాంగ్రెసుప్రతిష్ఠను భగ్నపరచి లాభముండదు. కాంగ్రెసుతీర్మానములను ప్రతిఘటించుటచే, మేలుకన్న కీడకు పగులు. ప్రజలకర్తవ్యమేదియో స్పష్టమే. డిల్లీ కాంగ్రెసు తీర్మానమంత యాశాభంగకరముగ నున్నన, దానిని ప్రతిఘటించక, నిర్మాణకార్యక్రమమును అడేకదిట్టతో నిర్వహించుట ధర్మము. ఇందనుకూర్చి భేదాభిప్రాయముండజాలదు. సుదర్శనచక్ర మగు రాటమును ద్రిక్పటచే, ఇష్టకామాభ్యర్థిస్తేది గలుగుటకు వీలగునని, రాజగోపాలాచార్యులు గారు హెచ్చరించుచున్నారు. సహాయనిరాకరణోద్యమమునకు తాత్కాలికవిఘ్నములు కొన్ని తలస్థించుటచే అభివృద్ధి కొంతపడి సుఖించినను నిరాశకు తావులేదు. స్వరాజ్యవాంఛ ప్రజల నావహించువరకు, సహాయనిరాకరణోద్యమము చనిపోవజాలదు. స్వరాజ్యసిద్ధికి, సహాయనిరాకరణము దప్పు పేరుమార్గము లేదని, ఎల్లరంగీకరింపక దప్పుదు. దీనిని నిష్కర్షగ నవలంబించుట కింకను ప్రజలలో అభ్యుధిగత్యమును ప్రబలకుండుటచే, మధ్యమధ్య చిక్కులు కొన్ని తలస్థించుచున్నవి. ఇవి యన్నియు త్వరలో తొలగిపోక మానవు. డిల్లీ తీర్మాన మయినను, అసహాయసూత్రములను తలక్రిందు జేయలే

దనియు, ఎన్నికలలో పాల్గొనవలయు నని గాని శాసనసభలలో ప్రవేశింపవలయు నని గాని విధింపలేదనియు, ప్రతికూలప్రచారము జరుపగూడదని మాత్రమే గోరినదనియు, రాజగోపాలాచార్యులు గారు తెలుపుచున్నారు. నాయకుల హితోపదేశము సాలించి, ప్రజలు నిర్మాణకార్యక్రమమును పూర్తిజేసి, గాంధీమహాత్ముని గౌరవించుట శ్రేయస్కరము.

దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులు

ఐచ్చినిర్గమన మను పేరతో, దక్షిణాఫ్రికా నుండి భారతీయులను పంపివైచుట యాచారమయినది. భారతీయులకు లేనిపోని యాశలను గలిగించి, దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారు వారిని దేశమునుండి తరిమివైచినప్పటికీ, అవి యన్నియు నిష్ఫలము లై భారతీయు లన్నివిధములను నిష్పవచుచున్నారు. ఇట్టి నిదర్శనముల నెన్నిటిలో, సి. ఆర్. నాయుడు గారు పేర్కొని యుండిరి. ఐచ్చినిర్గమనము, బలవన్నిర్గమన మగుచున్నది. ఐచ్చినిర్గమన ఫలితముతో మాఛెస్టరుగార్డియను కత్రిక తృప్తిజెందుటలేదు. భారతీయుల నింకను నెక్కుడు సౌఖ్యలతో బంపివేయనందుల కీప్రతిక గుండుచున్నది. ఐచ్చినిర్గమనము సత్వరాభివృద్ధి గంచుటలేదని, ఈ ప్రతిక తలంచుచు దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారి కొక సలహా నిచ్చుచున్నది. ఇప్పుడు గనుబడిచెడి సౌకర్యములకన్న మరికొన్ని సౌకర్యములను గనుపజచిన, భారతీయులు దక్షిణాఫ్రికానుండి లేచిపోవుమరని, మాఛెస్టరు గార్డియను ఉద్దేశము. ఎటులయిన నేమి, దక్షిణాఫ్రికాలో భారతీయులు లేకుండ జేయుటయే, తెల్లవారియుద్దేశ మని స్పష్టమగుచున్నది. దక్షిణాఫ్రికాలో భారతీయులు చాలకాలము క్రిందటి నుండియు నివసించుచుండిరి. ఇంగ్లీషువారికన్న ముందుగనే ప్రవేశించిరి. వారిలో కొందరు దక్షిణాఫ్రికాలోనే బుట్టి, మాతృదేశము నెరుగనివారు గలరు. అట్టివారి నందరను దక్షిణాఫ్రికానుండి వెడలగొట్టుట ఏటి న్యాయమో, తెల్లవారికి గల ఎక్కుడు హక్కు లేవితో యూహింపవచ్చును. కాని బలమునే ప్రధానముగ నాధారపరుచుకొని, తెల్లవారు మెలగుచున్నారు. భారతీయులకు దక్షిణాఫ్రికా యందు గాని, మరియితర కాలనీలయందు గాని చోటులేకుండ జేయుచున్నారు. ఇట్టి ఘోరావమానములకు లోనగు చున్నను, భారతీయులు మాత్రము సామాన్యజాతిమానముజావలయునట!

ట్రంకురోడ్డు

ట్రంకురోడ్డును మరమ్మత్తు జేయు బాధ్యతను మద్రాసు ప్రభుత్వమువారిదివరకు వహించిరి. స్థానికసంఘము లీ మరమ్మత్తును గావించినప్పటికీ ప్రభుత్వమువారు వీరికయినఖర్చు నిచ్చుచున్నారు. కాని ప్రభుత్వోద్యోగి యొకరు తనఖజీసీ ఖర్చు సరియయినదని పట్టిజేసిన పిమ్మట గాని, ప్రభుత్వమువారిట్టిఖర్చు సేయకున్నారు. అందుచే మరుసటి సంవత్సరమునకు గాని, స్థానికసంఘములకు డబ్బు చేరకున్నది. జిల్లాబోర్డు లేమి, మ్యునిసిపలు సంఘము లేమి, ఎప్పటికప్పుడు ధనరహితముగ నుండి యిబ్బంది పడుచుండుట, ఎల్లరెగిన సంగతియే. అట్టిస్థితిలో ట్రంకురోడ్డు మరమ్మత్తుకు ముందుగ డబ్బును వెచ్చించుట కీసంఘములకు పంకటముగ నుండు ననుటకు సందియములేదు. జిల్లాబోర్డులకు డబ్బు లేకపోవునెడల, తాలూకాబోర్డు లిబ్బంది పడుటయు సహజము. అందుచే ప్రభుత్వమువారు క్రొత్తపద్ధతి నవలంబించి నిశ్చయించిరి. సంవత్సర

ములో మొదటి తొమ్మిదిమాసములును, ఏమాసమున ఖర్చుపెట్టిన సొమ్ము నామాసమునకు చివరను జిల్లాబోర్డుల కిచ్చుటకును, చివరమాడుమాసముల కయిన ఖర్చును ప్రభుత్వోద్యోగి లనిఖజీసీ సర్టిఫై జేసినపిమ్మట నిచ్చుటకును నిశ్చయింపబడెను. మ్యునిసిపలు సంఘములపట్ల గూడ, ఇట్టిపద్ధతియే యనుసరింపబడును. 1924 సంవత్సరము ఏప్రిలు 1-వ తేదీనుండియు, యీపద్ధతి యమలులోనికి వచ్చునని ప్రకటింపబడినది. బోర్డుల సౌకర్యముకొరకు క్రొత్తు సంవత్సరములో మాత్రము 100 కి 75 వంతున గ్రాంటు సంతను ఒక్కమా రిచ్చుటకు ప్రభుత్వమువారు తలపెట్టిరి.

ఉపనిలేఖకులకు సూచన

ఆంధ్రదేశమునండి పలువురు ఉపనిలేఖకులు లేఖలను క్యాసములను ప్రచురణార్థము ఆంగ్లభాషలో వ్రాసి పంపుచున్నారు. వీనిన్నిటిని భాషాకరికంచుట దుర్లభము. భాషాకరికరణమునందు విలేఖకుల యభిప్రాయములను తిన్నగ పొందు పరచుటయు నులభము గాదు. ఆంగ్లములకు తెలుగు మాతృభాష యటచేతన, ఈ పరిస్థితి తెలుగుప్రతిక యగుటచేతన దెలుగు సంతే తమ యభిప్రాయములను తెలుపుట వారిధర్మము. ఆటలు దెలుపజాలమనట, ఆంగ్లము మాతృభాషాభిమానమునకు కళిక మాపాడించుట యగును. ఇటువంటివియు విలేఖకుల మాతృభాష నే, వ్యాసములను లభించి పంప ప్రార్థింతులు.

(ఆం. ప. సం.)

స్థానిక వార్తలు

గోఖలేహాలులో కాలక్షేపము:—క్రీమతి నరస్పతి బాయిగారు 'దొడవీమాన సంరక్షణము' గూర్చి ఆదివారం 14-10-28 తేదీన సాయంత్రము 4-30 గ గోఖలేహాలులో హరికథా కాలక్షేపమును జరపెను.

వై. ఎమ్. వి. ఎ:—భారతయువజన సంఘమువారి యాజమాన్యము క్రింద శ్రీ 11 ఎఫ్. థియోడిర్ ఎమ్ ఏ. గార "ప్రాచ్యుత్తము కావ్యములు" అనువిషయమున నేటిసాయంత్రము 5-30 గంటలకు గోఖలేహాలులో సువస్థనెంతయెల్లదనిచ్చెను ప్రార్థింతులు.

కలవల కన్నం చెట్టిగారి హిందూబాలికా పాఠశాల, చింతాద్రిపేట:—ఈ పాఠశాల వార్షికోత్సవము, దసరాఉత్సవము ఆక్టోబరు 11 వతేదీ మొదలు 19 వ తేదీ వరకు పాఠశాలయందే (86, ఆయ్యమాడలేపిథి చింతాద్రిపేటపడరాను) జరుగును గా॥ డి. బి. పి. రామాచంద్రాణం గారు ఎమ్. ఎ., ఎమ్ ఎల్. సి. పాసగిరి రాజాగారు వార్షికోత్సవమువారు (ఆక్టోబరు 10 తేదీన సాయంత్రము 4-30 గంటలకు ఆధ్వర్యముగా నుండి బహుమతుల పంచివెట్టుటకు ఆంగీకరించిరి.

ఒక విందు:—ఎన్నామ పాంతి యనుగోష్ఠిలో నున్న ముగిల గృహమునందు బుధవారముసాయంత్రము ఆదివార్షికమగుచుండు జరిగింది. మదరాసుపుర ఆయుర్వేద వైద్యులు, పంగరాష్ట్రప్రభుత్వముచే నియమింపబడ్డ ఆయుర్వేద వైద్యులెరికోధక సంఘసభ్యులు మహామహావాగ్ధ్యులు కెరెరాజ గారు వాగధీను మేజరు చోపా వి. ఎమ్. ఎస్. గార్లను సత్కరించిరి. ప్రత్యేకముగా యిందువిషయమై యలం. రింపబడ్డ తోట వివిధవిషయాల క్రొవసు మొక్కలు గలిగి వింతయందము గల్గియుండెను. వెట్టుముడియతిథులు విచ్చేసిరి. ఆందు ముఖ్యులు రా. బి. ఎ. పి. పాత్రోగారు, భాను బహదూరు మహాత్ములు పిన్నును సాహెబు, మేజరు గణపతి రాయి, కెపనూ మూర్తి, హెచ్. ఎస్. రాయును, శ్రీనివాస మూర్తి దాక్షరలక్ష్మీ పతి గారు, వారి భార్య, దాక్షరలక్ష్మీ పతి పండ్లరాయి, పండితులు సతీశాస్త్రియారు దొంస్వామిఆయ్యంగారు అభిలఖారి ఆయుర్వేద మహామండి కార్యదర్శులు. ఎలక్ట్రికలిగారు ఆదినిధులను సన్మానించి ఉచితానవముల కూర్చుండి బెట్టిరి. వారలకు ఆహ్వానములూసంగబడెను. కొంత కాలము సంభాషణ జరిగినపిదప అతిథులందరితో సోక భార్యాకలము తియిడినది. దాక్షరలక్ష్మీపతిగారు గణసాధననుగార్చి చోపాగారిని పుష్పమాలాంధ్యములను జేసిరి. కథామంగిలెన్దు.

ఆగమనము:—నూతనముగా తెలిగ్రాపు డైరెక్టరుగా నియమింపబడిన ఎల్. జోన్నగారు నేటి ఉదయం బొంబాయిమెయిన్ మదరాసు విచ్చేసిరి.

హెచ్. బైరమాను ఛీఫ్ ఫార్మర్స్ కన్వెన్షన్ గారు మదరాసు నేటి ఉదయం విచ్చేసిరి.

కొల్లంగోడు రాజాగారు నేటి ఉదయం మదరాసుకు విచ్చేసిరి.

గృహ విందు:—వైద్యరత్న కండిత డి. గోపాలాచార్యగారి ఆయుర్వేదశ్రమపరిచయమునకు. మాధవరావు, డి. జె.కాచారీగారు కలకత్తానుండి వచ్చిన మహామహోపాధ్యాయ కవిరాజు గణపాధినేమగారికి, 9 వ తేది సాయంత్రమున కిను గృహమునందు (41, ఆచార్యకోట వీధి) వింకోనగిరి కృష్ణాధిపతిగారు తమమిత్రులందరినీకలసి ఆహ్వానింపబడి యుండుట వారంతయు చిత్తులమన్నయ. డాక్టరు పి. లక్ష్మీపతి, డాక్టరు ప్రసాదమూర్తి, ఆయుర్వేదభూషణ ఎ ఎమ్, దొరస్వామి అయ్యంగారు, ఆయుర్వేదభూషణ సి. భానువైద్యగారు, యశ్వంతి కొండరు విచ్చేసిరి. మదరాసు ఆయుర్వేద కళాశాల విద్యార్థులుగూడ వచ్చిరి. ఎల్లరును గలసి భార్యాకుటుంబము లీయబడిన. వీరిని గణపాధినేమగారు పండిత గోపాలాచార్యగారి ఉత్తమ కనుగొనిన గూర్చి యున్న టిండి యాతనికి తమ కృతజ్ఞతాభివందనలు చెప్పి యుండిరి. చివరకు ఆతిథ్యంబరకు అల్పాపరము లొసంగబడినది. అతిథిగారికి పుష్పమాల కాయలతో సభ ముగిసెను.

మదరాసు బాలభట సంఘము:—బాలభట వ్యవహారమునకు బిచ్చిడితెయ్యట రాష్ట్రీయ సంఘమువారు దిశంబరు 1923, 5 తేదీనుండి 12 తేదీరకు, ఒకవారము దినములు మదరాసులో 'స్కాటువారము' అను పేరున కొన్ని నోడములుగా వింప గెంచెయ్యవలెను. అందు కార్యక్రమ మింతి నంపెను. ఆంగ్లో హైదరాబాద్ బాలభటుల సంగీతమేళము, ఒక సంగీతసభ, 'కింగ్స్ బ్యాంక్' అను నాటక ప్రదర్శనము, బ్రెస్టాపు, ఒకటివారింగంపనాగము, ప్రభుత్వమందిరమునందలి బాలభటుల సమావేశము, వార్షిక సభలు, ఇందువచ్చుదబ్బు బాలభటసంఘమునకు చెందును.

రాష్ట్రమునందుగల బాలభటవ్యవహారములను విచ్చేసిరి కినిననాయకులచేత ప్రారంభము. అట్లు చెప్పి పురికి రాతని వారు తమకృత్యములందే యావిధమున కార్యక్రమమున బరిపథనము ప్రాగుజేసి సగము రాష్ట్రసంఘమునకు పంపి మిగిలిన సగము తమసంఘముల కొరకుండుకొనవచ్చును.

కమిషనరుగారి కచేరి మోసము కేసు:—పోలీసు కమిషనరు అఫీసులో మేనేజరుగా నుండిన సోమసుందరం మెదలయ్యలు వైది భార్యచేత తప్పులెక్కుల మూలమున రూ.2000 వైగా అపహరించెనుట తెలిసినకేసు నిన్నటిదినము విచారణ జరిగినది. రావుసాహెబు కన్వకాభియోగము, ప్రాసీ క్యూటింగు దిష్టినూపరెంటుగారు కేసు ప్రారంభించి కేసులో స్టోరు నుండి వస్తువులు తెచ్చినవ్వకు, బిచ్చు, బావరులు యేవిధముగా జరుగుచుండెనో వివరముగా చెప్పి యుటచెనెను.

అన్వేషణ కమిషనరుగారిట్లు సాక్ష్యము నిచ్చిరి. గెటెటరు 4 వ తేదీన ఒక బిల్లును కమిషనరుగారు తనదస్తరు తెచ్చి అది తాను వ్రాసినదాని అడిగెను. తొందరి వ్రాయబడినట్లుచే అనుమానముగానుండి, మరి రి కూడ అట్లే యానమునముగా నుంటుంటే ఎక్కంటెంట్లు జనరలు అఫీసుకు బోయి పోవలసి తనికీచేసెను. అవివాద అనుమానాస్పదముగానుండెను. తొనముగా తీసుకొనిబడిన మొత్తము రూ. 8941-10-0 ముద్రాయ అ మొత్తముకు చెల్లించెను. ముద్రాయకి 26 యేడ్లున్నవని కలదు. కేసు 18 తేదీకి బాయిదా వాడెడిది.

ఇంగ్లాండులో ఒక శ్రీమతగురువగు తనభర్త జేవాలయ పుసామ్మ నకవారింపెనని ఒక మతగురువు నిందించెనను కోరముతో ఆతనిని తుపాకితో జేవాలయమున ప్రార్థననిమిత్తము బిగిన టులనటించి కార్మిచుంపెను.పోలీసులచే ఈమెను పట్టుకొనిరి.

అంధ్రరాష్ట్ర బాలయోపసంఘము
సభ్యులలో కొందరు యెన్నికల విషయములో పొల్లను చున్నార. కనుక నవంబరు నెల 2 తేదీకి తరువాత సభ జరిపిన వాడుగ నుండును.

సి. వి. రంగం శ్రేష్ఠి

జాయింటుకుటుంబము

వ్యవహార బాధ్యత

ఒక జాయింటు కుటుంబములోని మైనరు తమ్ముడు రాజ భద్రపిల్లే కుటుంబవ్యవహారములలో తెల్లము చేయుచుండిన కలెక్టుర ధాన్యవ్యవస్థ అనుబాదినై తెచ్చి కేసులో నిదిన రకు, న్యాయవ్యవహార తీర్పుచెప్పియుండిరి. ఆ తీర్పువై అప్పీలులో నేటియుదయము ప్రధానన్యాయమూర్తిగారును, వాల రుగారును తీర్పుచెప్పిరి. పార్టీల తల్లియు, ఒక అవివాహితురా లును సాదరియ భరణమునకును, వాసమునకును హక్కువారు తెలియుండినందున వారివృత్తును ప్రతిహతులుగ చేర్చుండిరి. కుటుంబము వేరుపోవుకావలెను (ప్రతివాది ధాన్యవ్యవస్థపక్ష ముననుండిన రూ. 6,500 ల విషయమై కొంచెము తగాదా కలి గెను. విచారణ జడ్జి కృష్ణమగారు తమతీర్పుగా ప్రతివాది (ద క్యమును పొదుచుండుచుండు, భాగములు పంచుకొను నమయ వన రూ. 6,500 లు అతని కద్దతేజుండెననియు, చెప్పిరి. వాది మే జరు (మైనరుగాక) భాగ సాన్వి మి యైన, తక్కులను జూపుచుని అతడు కొరస అక్రమముగ నుండి యుండుననియు కాని ఆతడు మైనరుగ నుండెను. వాదిభామున కయిలెక్కుల నిన్నిటిని సరిగామాపవలెనని ఒరిజినల్ కోర్టులో తీర్పుచెప్పబడెను. అప్పీలు జరుగుచుండిన కాలమున, 1 వ ప్రతి వాది దివాలాజీసెను. అందుమదల ఆతనిపక్షమున అఫీషియల్ అన్వేషి న్యాయ. కృష్ణమగారి తీర్పువై అప్పీలుచేసెను

ఈదినము చెప్పబడిన తీర్పుగా, న్యాయ కృష్ణమగారి తీర్పులోని ఫలితముగీకరింపబడెనుగాని, మేన్వరె:నుమైనవైనను (దాన్యమునకు లెక్కచెప్పట యాదముమెయుండెను. బాధ్యత తీర్పును, తల్లియును, అవివాహితురాలను కూతురును ఇంటిలో చెరియొక గదికినివాసమునకు హక్కువారులనియు న్యాయ కృష్ణ మగారి తీర్పునందుండెను. కాని భాగములు పంచుకొని తిని వారి వారివృత్తుకిని నివాసమునకును సాంధ్యకారముల ప్రకారము ప్రత్యేకముగ నట్టి హక్కు లేననియు నేటితీర్పునందు చెప్ప బడెను. తుదకు అప్పీలు ఖర్చుతోగూడ త్రొసివేయబడెను.

అన్వేషణలు ధాన్యవ్యవస్థ పక్షమున టి. ఎల్ వేం కటరాచు అయ్యగారును, రెస్పాండెట్ల పక్షమున ఎన్. కే. మోహనరంగం పిల్లే, వామోదరం నాయుడుగారు హాజరైరి.

దక్షిణ మలబారు

జేవాలయపు ఆస్తికేసు

దక్షిణ మలబారు జిల్లాజడ్జి ఆజిల్లాలో వోకజేవా లయపు ఆస్తిస్వాధీనము విషయమై చెప్పింపబడిన కన్నునకుట్టి అనునకు తెచ్చిన నిజము అప్పీలులో ఈదినము న్యాయ రామేశం న్యాయమగారు తీర్పులను ప్రత్యేకముగ చెప్పిరి. జేవాలయము కుండి ఇద్దరు భర్తల కలలో ఒకరు వాది, మరొకరు పార్టీ ప్రతివాది గ చేర్చబడిరి. ఒకవివాహకర్త తెచ్చుదావా క్రమమైంది కాదనియు, రెండవ వివాహకర్త చేసినందున, రెండవవాని ఇచ్చు నోటీసు సరియై నది కాదనియు, తాను కరంనుంచుకొనుటకు ఉత్తరువుపొంది నందున, రద్దుదీక్షి చెల్లదనియు ప్రతివాదియొక్క వాదన.

మరియొక విచారణకర్తగాడ పార్టీ నుండినందున, ఆతడు వాదికోపాటు చేరకున్నాడు, అంతమాత్రముక దావాను త్రొసివేయటకు పీటలేదనియు, కాని నోటీసునిచ్చుట సరియై నది కాదనియు తుదిసము తీర్పులందు తెలుపబడెను. కాని ఇద్దరు విచారణకర్తలను నోటీసునందు బాధ్యత తీర్చియొకొననం దున అది సరియైంది కాదనియు, న్యాయ రామేశంగారు చెప్పి దావా సరియైంది గాకన్న, మరియొకవిచారణకర్తతో నాటా చింపబడి దావా తెచ్చుటయు అక్రమమని న్యాయ న్యాయమగారు తలచిరి.

అన్వేషణలు పక్షమున కే. కృష్ణమగారును, రెస్పాండెంట్లు పక్షమున సి. వి. అనంతకృష్ణ అయ్యగారు, కే. పి. రామకృష్ణఅయ్యగారు హాజరైరి.

నమక ద్రోహనేరము

విద్యార్థి ల్యాండురంగనూకాఖియా అన్వేషణలు కాపియరుగనుండిన టి. వి. నుండరంతయ్యగారు ఎక్కువ ప్రధాన మేజిస్ట్రేటుచే విద్యార్థిద్రోహము క్రింద రి నేరములకును చెరి

యొక రి మానములు కరిగితిహాంది అప్పీలుచేసికొనగా, నై కోర్టునందు న్యాయ రామేశంగారు అప్పీలును నిన్న విచారణ ప్రారంభించిరి. మూడు నేరములలోను ఒకటి సివికసంబంధమై నదిగ నుండుటచేతను, కేసుముఖ్యమైన దకుటచేతను, ఇద్దరు న్యాయమూర్తులు విచారణ చేయదలసిన న్యాయ రామేశంగారు నేను కేసును బాయిదాజేసిరి.

ప్రాసీన్యాయము కేసునందన్నములివి నిందితుడు వేలకొల్లది నియం:లవలెముల, నగలములు ఖరీదాదలకు వికయించెదనని చెప్పి న మృతము వై పి. ఆర్. సన్ను, మురుగే కే మొదలయ్యారు, కంకర అయ్యరు గార్ల ద్వయండ్ల పున్నుకొనెను. విక్రయము గానున్న నిర్ణీతవ్యవధి లోపుగ నీమనవికట్టును నిందితుడు ఒప్పుకొని పున్నుకొనెను కోర్తకాలమునకు నగలను మున్నగువానిని స్వంతదారుల కీయ టుండుటయేగాక పత్తుత్తరమైన నీమనందెను. వానిని నగరము ననేకులవద్ద తాట్లుపెట్టి ద్రవ్యము పున్నుకొనెనని తెలిసెను.

అన్వేషణలు పక్షమున టి. రంగారాజుగారు వాదించుచు బాధ్యత క్రిమిలో నుంబ ధమైంది గాక, సివికలో నుంబంధ మైనదని చెప్పిరి (కింది కోర్టుగాని తీర్పు పి. ఆర్. అండు సన్ను దైక్తరకు పాటుగాని సాక్ష్యములైనవే ఆధారపడియుం డెను. క్రమమున ఇతరుల పరిశీలనకై అన్వేషణలు యిచ్చెను.

అన్వేషణలు పక్షమున టి. రంగారాజు, డాక్టరు ఎన్. న్యాయవాదను, పి. ఎల్. ఎలిరాజుగారును, ప్రాసీన్యాయము (ప్రభుత్వము) పక్షమున కే. పి. ఎం. మినహగారు హాజరైరి.

శ్రీ శ్రీ డాక్టరు మిల్లరు

మేరీ పు మహాసభ

మద్రాసు మేపుగారికి- ఆర్యులమాతయో!

రెండు రెండు డాక్టరు డబ్లి యు మిల్లరు, సి. వి. ఇ. చనిపో వులలన ఈ రాజధాని పొందిన నమమున తెలుపుచుకను, ఆమెను స్మారకార్థ మేమైన ప్రయత్నముచేసే నాల్గొనించుట కును ఒకవిహారం సభ జరుపవలయునని మేము యాద్రోద సంత కములు జేసినవారము కొరుడున్నాడు.

ఇట్లు విధేయులు,

- (సం) సి. పి. రామస్వామిఅయ్యగారు
- ,, సి. వి. అనంతకృష్ణఅయ్యగారు
- ,, పి. యస్. శివస్వామిఅయ్యగారు
- ,, యస్. న్యాయవాదక
- ,, యల్. పి. గోవిందరావుఅయ్యగారు
- ,, యం. డి. జేవదాను
- ,, టి. రంగారాజు
- ,, ఆనీరెసాంటు
- ,, జార్జి. యస్. అరంజే
- ,, మహమ్మదు ఉస్మాన్
- ,, పి. కినికాచలంచెట్టి
- ,, యస్. వె.కటాచలం చెట్టి

మరియొకరులు

ప్రకటనము

వైన సంతకములు చేసినవారు కోరికమీదట ఆక్టోబరు 17 వ తేదీ బుధవారము సాయంత్రము 6 గంటలకు ఎన్నుకొనెను అందర్ననుచులలో బహిరంగసభ జరుపబడును. గవర్నరు ప్రభు పుగారు అధ్యక్షులుగ నుండుట కంగీకరించి.

యోక. యోక. మోకోడోగల్, మద్రాసు మేరిఫ్.

మేపు అఫీసు, హైకోర్టు, మద్రాసు, ఆక్టోబరు 8-1923.

ముస్లిం సేవనలుల సెంట్రీ

ఈనె. 10 వ తేదీ లాత్రికి గంటలకు తెలంగాణలో జరిగినసభలో వైసేతుతో వోకసంఘ మేష్టరుపబడెను. కారం స్థానము తెలంగాణలో కున్నానుటేట సేవనలు బిల్డింగునకు దిగివుండుట. కార్యనిర్వాహకులను 40 మంది స. స. సభ్యులను ఆసభలో ఎన్నుకొనిరి. (ఒకవిశేషం)

జనలు గర్ హక్కుబట్టి గవుగారు రంగనీతుగా కన్ను రుగ నియమింపబడింట.

అంబనేయస్వామి జ్యోతిషాలయం
లింగం, చిత్తూరు

స్థానిక ప్రభుత్వము

(రంగనాయకులు ఆకుపర్చు)

పంచాయితీలు, బోర్డులు.

II

భారతదేశమును అనేక రాజ్యములు పరిపాలించిరి. అనేక జాతులచే రక్షితమయి, వివిధ ప్రాంతములను జయించి లోలరుచున్నది. కాని భారతీయుల ప్రభుత్వవైఖరి చాలి అపాద నిద్రమైన ప్రభుత్వసంస్థలు రూపుమానుకొని యున్నది. భారతీయులను పూర్వ నామినే ప్రభుత్వమును లేదా యెను. దండనాశురులైన వారు లెక్కలేనంత ప్రతిగాములు ప్రతిపాదులు. ఇంతటి ప్రభుత్వము ఇట్టి అపారమైన పనులకడకు కారణము "గ్రామపంచాయితీ" అను మహాసంస్థయే! దీని ప్రాధికారమును వెల్లడి కిదియే దనుగాదు. కాని బ్రిటిషు ప్రభుత్వము వచ్చినప్పటినుండియు, క్రమముగా తమ తాలూకా జిల్లాబోర్డుల కలనను క్రిమినలు నిజము లా కోర్టుల వలనను మోతాదులు పెట్టి వారు పాలితువారివలనను పంచాయితీ యొక్క యంతరంగమును క్రమముగా క్రింది పంచాయితీల నామమాత్రాధిపత్యము గాదిచి తుదకు భారతీయుల స్వరాజ్యము అనునాత్రము నెప్పుడెందులకని తెలికక ప్రాతలను ప్రాయచున్నారు.

జాతీయవాదు లెప్పటి కింతటి క్రూరులనుండియు "పంచాయితీల" మరల పెంకొల్పాలన్నది తలపెట్టి యున్నారు. ప్రభుత్వమునందు పాఠము ప్రభుత్వమునందు కేంద్రీకరించి అమిత ప్రాధికారము చేసిన ప్రాంతీకాచ "కమ్యూను" అను పంచాయితీకి కమ్యూనులను నిచ్చి ప్రజలయందు ప్రభుత్వములవాటుల కల్పిత గౌరవమున్నది. ఇట్టివాడయి వీని నిదివరకే స్థాపిత బ్రతుకొంది చివను ప్రజలయలవాటులకలన హెచ్చు జమున గాంచుట లేదు. జర్మనీయందు యుద్ధమున పూర్వము "సోషలిస్టు"లకు "పార్టీ" వారి కేవల పంచాయితీల నేర్పరచుచున్నది (పరిపూర్ణము) చేయుచుండిరి. ప్రస్తుతము రాజకీయ అసృష్టతలన ఏమియు చేయలేనప్పుడు, ఇంగ్లండునందు 1888 వరకు అపాదము యొక్క "పా" అను సభకు తిరిగి పునరుద్ధరించవలయునని ఎల్లరు ఆదేశించెడిది. అంత నా సంస్థను పెంకొల్పిరి. ఆదేశములకు తలచినంతటియు కన్నట్లులేదు. కారణమేమి? చాలకాలమునందు వాడుకలో లేక తరతరములవారిగా చానిగూర్చి ప్రజలు తలచుచుండుటలన క్రొత్తగా వచ్చిన సంస్థను గూర్చి ఎవరికీ క్రమకల్పంలేదు. వైగా ఆసంస్థకిచ్చినవనము కొద్దిదానినై నన్ను "సంస్థ" అనియు దగ్గరిలో నెరుపుటయు వాని వనము హెచ్చుగ నుండుటయు ప్రజలు హెచ్చుమంది స్థానిక ప్రభుత్వమునందు క్రాంతి వైఖరి నకుండుట యునై యున్నది. కాన మనము మన పంచాయితీల పునరుద్ధరించవలయునని ఆంధ్రదేశమునందు, ప్రపంచ యనుభవమునకు వ్యతిరేకముగ కల్పించు లేదు. వైగా ఇంగ్లాండులో వలె పంచాయితీల ముడిపోవుటకు మారు ఆసంస్థయొక్క పనులను, గ్రామము లెల్లరు, ఎల్లవోట నెరవేర్చుచున్నది. అందువలన, పంచాయితీల జమున సిద్ధ మునముఖుల కడకాకము కలదు. ఇట్టిలోవలె కాక, మన ప్రజలు స్వరాజ్యభావము హెచ్చుగా నుభవమునందు పెట్టులరు. మనవారికి "సాంఘిక బుద్ధి" వాకింటి చాల హెచ్చు. ప్రాన్య సందులక కాక మనవారు, ప్రభుత్వమును ఎల్లప్పుడు ప్రజలయందే యుండుటలు చేయు స్థిరబుద్ధిలవారు. జర్మనీవారివలె కాక మనవారు ప్రభుత్వోద్యమల యాందోళనను త్వేషించు స్వతంత్రబుద్ధి కలవారు. ఆ యూరపిజనులు, ఏర్పలేని బుద్ధిశీలతను వైచి భావముతో ఎన్ని ప్రాసినను పాశ్చాత్యదేశముల గాంచిన పితృలు, మనవారు, స్వరాజ్యార్థమనియు పంచాయితీల జమున ప్రతిపాదనగ నడవగలననియు, దృఢముగ నమ్ముకము కల్గుచున్నది.

తరువాత ప్రస్తుతమున్న "తాలూకాబోర్డు జిల్లాబోర్డు" యంతరంగమున సంస్థలు, అవి అంత పెద్దవికావు. అంతిద్దినీ కావు. వైఖరియు చాల ముఖ్యమై విషయము. తాలూకాగాని జిల్లాగాని చాల పెద్దదాచో, ప్రభుత్వమునై ప్రజలు దృక్పథములకు కల్పము. ప్రతిభుగా, బాధ్యతను మరచి పీచ్చి పనులు చేయ నాచా సీంతురు. చేయవలసిన పనులు హెచ్చుకొలది వైఖరియు హెచ్చైన ప్రభుత్వమున నడుపుట దుర్బలమగును. వైఖరియు చిన్నదలచో అభివృద్ధి కాఖయందు గడ్డ నివసించేయొకట వలనపడును. అనేక బోర్డులు కల్గులయు, వీనిని అభివృద్ధి కిగ్రులు తీర్చుట కష్టముగలయు తట గించును. ఇట్టిటికే తొలగింపు తీర్పు విషయము ప్రాంతాభివృద్ధికి విపాదమున్నది.

వివిధ ప్రభుత్వ మొట్టుండవలయును?

పంచాయితీలు, గ్రామములను పాతకాలము "దేవాలయము" పాలించు యధికారము కల్గి యుండుట, చిన్న చిన్న పితృలను నిర్మితి తీర్పులను నిర్వహించుట ముఖములు, కావలసిన విషయములు గడ్డనుదొడ్డికి తొలగించుటయు, గ్రంథాలయము ఇతర విద్యావిషయక పనులందు నిడు స్వతంత్ర ముండుటమంది. తొలగించుట గల రోడ్డు వాని యట్లు నుండు

నట్లు, చేరువులు, వాని లోని మత్స్యములు, పీటలు, కాలువలు, కాలువలకు గ్రామములనుండుట, పరిపాలనాకారము వీరి కోసంగుట ముఖ్యము. పిమ్మట ఆరోగ్యరక్షణకాఖతు శకుంతలగర్భముల కాఖతు అపారముల కాఖతు, పరిపాలనాకారము, తదితరకాఖ లన్నిటికి తమ గ్రామములోగల వీరు, అవీటి, అపారగోగపీడితులకు నలనా యెచ్చు యధికారము, బాలీనుకాఖ నిర్వహించుట కాఖోద్యోగములనై గల ఫీల్డులగూర్చి గ్రామముల తరపున మట్లాడు అధికారము పంచాయితీలకుండుట గోచ్యము. ఇంక ననేక యధికారముల కాలము వనసరించి, ఇచ్చుచుండెదము. తరువాత ఆయాపనుల నెరవేర్చుటకుగా, కొంతమంది యుద్యోగములుండుటవలనము. వీని పోషించు భారము, ఇతర సంస్థలనై యుండుటమంది. గ్రామములకు సంబంధించిన పనులకు మాత్రము, పంచాయితీ గ్రామములనై శివునందించుట కల్గము. ఇందు, హెచ్చించు తగ్గించు స్వతంత్రము అపీట బాధ్యతనై యుండుట మంచిది. కాని, మనలను ఊరక హెచ్చించుచుండు. ఏలన, దుర్భాగ్యుల చేతిలోనిది అనేక కష్టములు పంచాయితీలన గ్రామములకు కల్గును.

పంచాయితీ గర్భము గ్రామజనసంఖ్యను బట్టియుండుట కల్గము. చదువతమగ్రామమును విడుచుట గర్భము చాలము. చదివినైగా వేయి కమ్యూనికానున్న, చదివించి సంఖ్యలుండుటమంది. వేయి వైగా రెండువేలకు లోనుగానున్న గ్రామమునకు పదు నేనుంది సంఖ్యలుండుట యురయోగకరము. అంతకు మించిన, ప్రతి విరునకుండు, ఒక్కసంఖ్యనకలై హెచ్చు చేయరు. తరువాత గ్రామమును, వార్డుగా విభజించుటలై, గ్రామములను మిద, సంఖ్యల నెన్నుకొనచో జుద్ది మందులకు అనుభవజ్ఞులను, నిష్పాక్షిక బుద్ధి కలవారి నెన్నుకొనటమ విలసను. గ్రామమునందున్న గొప్పకులములకు మించి, ఇతరకులములకు జనసంఖ్యనుబట్టి, ఒకటి రెండు నియోజక స్థానముల, ప్రత్యేకముగ నుండుటలు. పంచములు రెండువందల కంటె హెచ్చుగనుండుచో వారి ప్రత్యేక ప్రతినిధి యొకరుండుటవలనము. ఇంతకంటె గట్టిగా వ్రాసినయ్యట సాధ్యముకాదు.

తాలూకా జిల్లాబోర్డు విషయమై కొంతిచ్చుములకు. అచ్చట ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మిచ్చుట ఎన్నికలనై చాల యుద్ధము. ఏలన, ప్రస్తుత సాంఘికములు క్రమముగా వృద్ధిసంఘములుగా మారనున్నవి. సాంఘిక కులములకు మాత్రమే ప్రాతినిధ్య మొసంగుచో, మహమ్మదీయులకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మిచ్చుట సాధ్యముకను. ఎవరికి, ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మిచ్చుచో, ఏకులములను హెచ్చుగ కలుకుడిగ నుండుకో వారాయాచోటుల నిరంకుశ పరిపాలనము చేయగలగుదురు. నెల్లూరు, గుంటూరు, క్రీష్ణాజిల్లాల స్థానిక ప్రభుత్వ చారిత్ర మివిషయమును బాగుగ చాటుచున్నది. అచ్చట కమ్యూనిటీ, కాపుకులములవారు కరిపాలించుటయు, తదితర ప్రజలు, కష్టసంఘముల నాలించుటయు, బోర్డులందు లేకుండుటయు కల్గుచున్నది. వైగా, పశ్చిమఖండపు దేశముల, ప్రభుత్వ సంస్థసంఘముల కాడ, వైఖరియు వనసరించుచు "ప్రతినిధిసంఘ" ప్రజలు, కష్టసంఘములవారి, నుఖము కల్పించుటకు తలపెట్టెదను. అచ్చట సంస్కారవాదులు "వృత్తి సంఘము" ప్రతినిధులకుడ "ప్రతినిధిసంఘ" యుండుటకు టగ కల్గమని వాకించుచున్నారు. క్రీడాకర్తలు నాయకులగారి భారమి విధమునకే యుండినను, ఆమె యనుచుండు ప్రస్తుతపు "సాంఘికము" గూర్చి మాత్రమే యాలోచించి, సాధ్యపరకర్మతో గల నాయకత్వమును నడిపి, మనవారియందు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమును, అనుభవముగ కేయుచున్నారు. కనుక, ఇక ముందు "ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య" వనకుట మారు "వృత్తిసంఘ ప్రాతినిధ్యము" చెప్పట మేలు. అంత బ్రాహ్మణము, బ్రాహ్మణ కేరకులకాచి భయండుకుట మారు రైతులందరు, కల్యులతోను, కర్మసాయపనివారకు "పంచములందర కార్మికపనివారతోను" సహకార మొనర్చుకొనుటకు వీలుకలుగును. ఇందులన, వృత్తులందున్న వారిందరు మధ్య స్నేహభావమేర్పరుటయు, "వృత్తుల" స్వతంత్రములు కలుగుటయు సాధ్యము. కాని, ఒక్కపేరుయమును గమనించవలయును. "వృత్తుల ప్రతినిధులు" ఎల్లసంఘములకు, ప్రజలప్రతినిధులకంటె, సంఖ్యయందు తమకు గనుండవలయును. అప్పుడు, "వృత్తులకార" కనుక రమొన్న ప్రజలందరి వారు మోసపుచ్చుటకు వలనపడుదు.

సరే! ప్రస్తుతాంశమునకు కల్గము. ప్రస్తుతము, నామినే లేకు సంఖ్యలసంఖ్య హెచ్చుగనుండుటయు, నామినేను చేయు అధికారము, చాలవరుకు, బోర్డు ప్రెసిడెంటుయందుండుట వలన, ప్రెసిడెంటుల యధికారమును దుర్వినియోగము కాచించుచున్నది. "వృత్తుల ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము" వారిచేతియందుంచుచో కమ్యూనికేషన్ ప్రెసిడెంటు, తనవారికి వీలగుటముల మాత్రము బహుళించును. కాన, ఈ యధికారమును, జిల్లా యందు, తాలూకా యందు గల పంచాయితీలలోగల ఇతర "వృత్తుల ప్రతినిధులనై" పెట్టినచో, వారు ఏయద్దరు జుగ్గురు కాండ్లెటో ప్రతిస్థానమును నిర్వహించుచుండురు, వారియందొక్కరిని ప్రెసిడెంటు నామినే చేయుటయందు, బాధలేమియు నుండవలవు. "వృత్తిసంఘము" పూర్వక బ్రిటిషురాని యితరులయందు ప్రతినిధి ప్రాతినిధ్యమిచ్చుట బ్రవర్తిండుట

మంచిదికాదు. ప్రధానకులములు పోగా, తదితరకులము లన్నిటి మిద కొందరి నామినే చేసిన చాలును. కాని పంచముల ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము గూర్చి మరురారు. ఏలన, తక్కిన కులములవా రందరు పంచముల పీడించు మహావాదులతో మునుప స్పృహకముగా!

సభ్యుల నెన్నుకొను విషయమునందు, "అస్తి" "శక్తు" అనువిషయము గమనింతుక ఎల్లరకు, నియోజకులు, ఎన్నుకొను, స్వాతంత్ర్యమిచ్చుటకు. ఆమెవారిచూర్చి కొంత నెన్నుకొని పని చేయుట కల్గము. అస్తి, శక్తి, ఎన్నుకొను ఎన్నుకొన బను, స్వాతంత్ర్యమిచ్చుట ముందిదని, నియామింప వలయును. ప్రస్తుతము, తాలూకాబోర్డు మొదలగు, జిల్లాబోర్డు మొదలగు నెన్నుకొను అపవాటులందు, కామసభయందున్న బిల్లుకథా రిమిజిల్లాబోర్డుసభ్యుల, సరాసరి ప్రజలే యెన్నుకొనుకథా యిచ్చుం దిమములతోక కల్గును. ఈసంస్కరణ చాలయుత్తమమైనది. అప్పుడే ప్రజలయధికారము బోర్డులందు సరాసరి కాన ననును. జిల్లాజిల్లా బాధ్యతలందు తిగావాలగూర్చి, విచారించుటకు, పరిష్కారములకుట కాల్గుచుండు, ఖండికమకు యొక సంస్కారము కలదు. ప్రస్తుతము రెండుబోర్డు లొప్పుకొనుట కుహ్మరమునకు, చాల కష్టమగుచున్నది. తిగావాల ఎట్లె యుండుట, ఎప్పుడు, ఎల్లకొని, మూలయందుండు కల్గుచున్నది. అంగ్ల య ప్రానిక ప్రభుత్వ లోకముల గమనించినచో రెండు నిమయముల చులకన చేయుకలసి. కాన, "నిర్బంధించారకా" ధికారము స్థానిక ప్రభుత్వకాఖయందుండుట కలగరము.

తరువాత, ప్రస్తుతము బోర్డు కొన్ని "సలహాలకు" సర్వతీరియ్యుటకల్గము. ఇతరముగ, యాజమాన్య మంతక మాపుటలేదు. అధికారి కుంతయు, బోర్డు ప్రెసిడెంటు వెలచుచున్నది. ఇందు మూలమున, ఒక్కమానపుడు పూర్తిచిది, సరిగా చేయలేకపోవుట, ఉద్యోగములనై యాధారపడియుండుట, అతగా యుద్యోగముల ప్రజలలంచుమలై పీడించుటకల్గును. మరియు ప్రెసిడెంటు మితిమీరిన యధికారములను తన "స్వతంత్రము" దుర్వినియోగ మొనర్చుచున్నాడని, మనచారిత్రము తెల్పుచున్నది.

ఇంగ్లండునందు, కొన్ని కొన్ని "కాఖ"ల పరిపాలనము నకు, ప్రత్యేక కామనిర్మితి "కలసంఘములు" బోర్డుసభ్యుల నుండి నియమింపబడినవి. ఈయంశసంఘములకే, ఆయా "కాఖ"ల పాలనాభారము నిలబడుచున్నది. యంతసంఘాధ్యక్షుడు బోర్డునందు, ప్రెసిడెంటుతో సమానగౌరవ ముండుట, అతడు బోర్డునకు బాధ్యతగలకు, తదితర, ప్రజలనెన్నుకొనుకాఖయిచ్చ ప్రెసిడెంటు, బాధ్యతగలకులన ప్రెసిడెంటు అధికారము కల్గుట, తురుపేరులేని బాధ్యతయే యంతసంఘాధ్యక్షుడు యధికార ముండుటయు, తివ్వారా పనులు బాగుగ జరుగుచుండుటయున్నది. నేను రహస్యపు నెలవునై అనేక యంతసంఘసభలకు హామియంటి. అమితజముప్రదముగ వని జనకు యున్నది. ఈపద్ధతిని మనవారంతగా యంతయోగించు చున్నట్లు తోచదు. ప్రతినిధులు మంత్ర నిమయముగూర్చి బిల్లునందు కనరణచేయుటలు బలవంత పెట్టుదురు గాక.

ఈ యంతసంఘములు వాని యధ్యక్షుల యంతయోగము "ప్రెసిడెంటు" గూర్చి యాలోచించిన హెచ్చుకొనడముగ కాన వలను. ప్రస్తుతము మంత్ర చాలమంది జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటుల నియమించుచున్నాడు. క్రమముగా ఎన్నికలవ్వారా అతనిబోర్డు లే నియమించుట ముందిదని కలంచుచున్నాము. ఎటుల నాకిని యెన్నుకొనుటకు మన యాంధ్రదేశమునందు అధికారము చేపట్ట నెంచిన చాలమంది విద్యార్థులగులైనవారు బోర్డులందు చేయచున్నారు. వీరి మురుకుడుముగల భవముగలవారిని ప్రెసిడెంటులుగ నెన్నుకొనుచున్నారని తాలూకాబోర్డులయొద్దకు తెల్పుచున్నది. ఈపసంఘములందుచో వాని యధ్యక్షులు ఆసభము కల్గియుండుట, వారికి బోర్డుసభ్యులనై తమ యంతసంఘములకే హెచ్చుకొనుటకువీయుండుట కలగిండు. అట్టివారినుండి ఒకరిని ఎన్నుకొనుటయందు భయము కలగరలదు. వైగా ప్రతినిధ్యుడును నాల్గయి "ఈపసంఘములందు చేరును" అచ్చట ప్రతిచిన్నవిషయమునందే బోర్డు వృత్తులందును గూర్చి చూచును, అందుమూలమున బోర్డులను నుండు గూర్చి హెచ్చు యెచ్చుచు కల్గుట బాధ్యత కల్గుటయే కాక ఆసభము కల్గుటయంతర్వాకా స్వపరిపాలనాకే హెచ్చుకొను సాధ్యము.

బోర్డులయొక్క పనులు ప్రభుత్వసమునందు తెల్పకల్గు హెచ్చుచేసి ఈపసంఘముల స్థాపించి బోర్డులవైఖరిని క్రిందికి యెడల సంఖ్యలనై అమితభారము పెట్టలనియుండుచువారు నల్ల పప్పుడు మార ప్రజలయందుండి రప్పించుట కల్గము. వైగా యంతసంఘముల మితింగుల మితిగిరియుగ ముండుటలన ప్రతినిధ్యుని వైసు హెచ్చుపని కలదు. భవనకులే కాక వీరవాసున చదువుకొన్న పంచములను ప్రవాస్థ్యముల ననుభవించవలయునని కోడుచో ప్రతినిధ్యులను సంకల్పరమున కింతియని గోర గుప్తి కోసంగుట ముఖ్యము. కాలయంతయోగము. ఈపసంఘములు వరుసగా ప్రతితాలూకా బోర్డు గృహమునందు జిల్లాబోర్డులకు కూడుటయు మాడిల్లుకల్గు బహిరంగసభ మొక్కటి జరుపుటయు యంతసంఘాధ్యక్షులు కనుకను కాఖాపరిపాలన గూర్చి ఉపన్యాసముల నిచ్చుటయు వచ్చిన ప్రజలకు ప్రత్యేక

7, తంబు శెట్టిపీఠి, ము. వా.సు.

గాంధీజన దినమహోత్సవము

విశాఖపట్నము

(స్వకీయవిలేఖరి)

అక్టోబరు 2:- విశాఖపట్నమున గాంధీజన దినమహోత్సవము జరుగెను. కాంగ్రెసు కార్యకర్తలు యానందీ బోస్ ఉత్సవము మధ్యాహ్నము 4 గంటల బహుళాదేరి సమయమున చేరెను.

సాయంత్రము 5-30 గంటలకు గొప్ప బహిరంగసభ కరిగెను దీని కార్యక్రమములన్నిటిని తీర్చిదిద్దుచున్న శ్రీయుత అయ్యదేవర కాశీశ్వరరావుగారు అధ్యక్షత వహించిరి. శ్రీయుత పండిత గానాల రాజమూర్తిగారు ఉత్సాహమున మహాత్మా రాజకీయ వేత్తలను చెప్పుటకు గౌరవ బుద్ధులు, శ్రీకృష్ణ శాస్త్రిగారు వలస నౌక గొట్టవృత్తియందు గొప్ప మహాపురుషుడాయన చెప్పుట సమంజసమని చెప్పిరి మహాత్మా గాంధీగారి జననముతో ప్రపంచ రాజకీయ జీవితమునందొక మారణభూమి ప్రారంభమయినదనియు నక్కాడించిరి. పిమ్మట నీలవణిపాణి గానము మహాత్మానిగూర్చి ఉత్సాహించిరి.

శ్రీయుత అయ్యదేవర కాశీశ్వరరావుగారు వచ్చే 38 వ జాతీయ మహాసభ అహ్మదాబాదునందు జరగవలసి ప్రార్థన చేసిరి. స్వచ్ఛంద సేవకులగు యువకులను చేరమని. రాత్రి 7 గంటలకు అధ్యక్షులు మహాత్మాగారి చిత్రములను ఆరే సభముగ నెను.

* * *

వర్ణన

(ఒకవిలేఖరినుండి)

అక్టోబరు 8:- ఈ నెల 7 వ తేదీ ఆదివారంనాడు శ్రీ మహాత్మాగారి జన్మదినోత్సవము జయద్రథముగా నెరవేర్చి భజనతోను వాయిద్యములతో వారిపటములను వీధుల వెంట బయలుదేరి యానందీ బోస్ ఉత్సవము ప్రతియింటా కు మహాత్మా గారి దక్షిణాను సమర్పించిరి. వారికి సంపూర్ణాభివృద్ధి గలగుటకు గాను ప్రార్థనలు సమర్పించిరి. భజన దక్షిణాద్రవ్యము మొక్క బదలముడుపులు వదిలూపాయిలు జిల్లా కాంగ్రెసువారికి పంపడ మునది.

2. కాలమాపితియిప్పటికి సస్యానశనమున కర్షణములు గలవు. పోయిన కలెక్షనులోగా ఉన్నవి వదులుకు సందేహములేదు.

3. జంగ్లములను కాడ తెలియజేసి. వారెచ్చటి కేగిరి ఎక్కడెక్కడ దొంగలరృతులున్నాను.

* * *

నెల్లూరు స్త్రీలకాంగ్రెసుసంఘము

మహాత్మాని జన్మదినోత్సవము

శ్రీ గాంధీమహాత్ముని జన్మ దినోత్సవము వలనోట్ల యీ నెల 2 తేదీన జరిగెను సమర్పిత ఆశ్రమమువారి ఆదేశానుసారము ప్రైవేటుమునాదు యీ నెల 2 తేదీ ఆదివారమునాడు జరిగిరి.

తే 2 దినమునకు లెలవేట, వుస్మాకాసాపాటు పెట్ట మొదలగునట్లు శ్రీలక్ష్మి సగరసంక్తిర్నము గావింపబడెను.

మధ్యాహ్నము 10 గంటల మొదలు సమయము 12 గంటల (మొదటి ఆయనవందల) మండికి మేల వీరసానులకు అన్నదానముగారి. (రాహుళ శ్రీలక్ష్మి సహా ఉండిరి. అన్ని పేదలకు వారు యెంతమంది కలలో చూడవారికి మనసు కలసిపోవుచుండెను. ఈ సందర్భము కను విశ్చలముగా యితర గ్రామాదులలోను, తిరువేట సనాటుపేటలలో ముఖ్యమైన వర్తమలయొద్దను బిశ్వముగను, రొక్కముగను కనుబుచ్చుచుండెను. శ్రీయుత తిక్కవరపు రామిరెడ్డిగారు మోదముండి భోజనముగను విశ్చల భరించిరి.

సాయంత్రము 5 గంటలనుండి పురమందిరమున ప్రత్యేకముగా శ్రీమహాత్మాగారి జన్మదినము జరుపబడెను. శ్రీమతి రాజుసంరత్నమ్మగారు అధ్యక్షురాలుగా నెన్నుకొనబడిరి. సంఘ కార్యదర్శిని యగు శ్రీమతి పొణకా కమమ్మ గారును, శ్రీయుత తేరెదాడై శ్రీనివాసకాగారును మహాత్ముని జీవితము, ముప్పవర్త కవిధులను గురించి చక్కగ తెలిపిరి. కొంచెము చీటి కడుటతోడనే మేళవలతో శ్రీపురమల భజనలతో పురమందిరము నుండి సంఘ కార్యకర్తలు ముహూర్తము పటము పూరక గించబడెను.

మతీయము 5 గంటలమును వీధులకు ఉచితముగా సంఘ మంతరము నొసంగబడెను.

ఉత్తర సమయము శ్రీమతులు ఓరుగంటి మొకట ముప్పయ్యగారు వెన్నెలకంటి సంఘయ్యగారు ఖద్దీరు మొదలగు విద్యమాలనుగూర్చి వీధి ముఖ్యముల నొసరి.

(ఒకవిలేఖరి)

గుంతకల్లు

(ఒక విలేఖరి)

“శ్రీ గాంధీ మహాత్ముడు” ముద్రించిన పుణ్యదినము యీ నెల రెండవ తేదీ. ఇయ్యది ఆ “పరమహాత్ముని” యేబది నాటి జన్మదినము. ఇచ్చటను పండుగయు భజనయు గావింపబడినది. అనాడు మొదట ఏడవ తేదీ ‘వ్యాధి భావవారము’ ప్రతిదినమున సాయంత్రము భిక్షులందరికిని సంపూర్ణాన్నదానము గావించు యేర్పాట్లు నేయబడినవి.

ఈ “అన్నదాన” విషయములో శ్రీయుత అ. రాధప్పగారు మిక్కిలి శ్రద్ధవహించి యున్నారు. వారిని పాపముగాను స్వచ్ఛమైన స్వయం-సాహాయ గావించి భిక్షులను అన్ని పానీయములతో తృప్తిపరచుచున్నది. వైయేర్పాట్లు గావించుటకు తగలు విశ్చలములను గొట్టగోరము శ్రీయుత వి. పరిప్పగారు భరించిరి. మరియొక వై సదృశమున, శ్రీమతులు ఎ. రామప్పగారును, పి. శ్రీనివాసరావుగారును, కె. వెంకటరావుగారును, కె. కృష్ణారావుగారును, మిక్కిలి సహాయమువర్పిరి.

4 వ తేదీ గురువారమున చిన్న భజనీ అంతు ‘శ్రీ గాంధీమహాత్మున, “కిరుడు” సంపూర్ణాయురారోగ్య జయాయురం నొసగి భోమగా! ఆని ప్రార్థించబడెను.

కోకమయూర కస్తూరిమాత్రలు

పిన్నలు మొదలు వయస్సైన పెద్దవారివరకు సాధారణ వ్యాధులన్నిటికిని వాడతగినది. 594

250-300 మాత్రలుగల సీసా 1-కి ధర 0-4-0 1 మొదలు 6 సీసాలవరకు యీ 1-4-0

500 మా లోకమాన్య కస్తూరిమాత్రలందు మిగుల తెలివైన గుణములుగలవు దయచేసి తక్షణం 3 బుడ్లును పంపుడు. ఎం. వెంకయ్య, తాలూకా సుమస్తా గురువారి, గుంటూరుజిల్లా.

500 మా లోకమాన్య కస్తూరిమాత్రలు అందరును వ్యత్యాసములేక వాడవచ్చును. ముఖ్యముగా తాంబూలముతో వాడిన మలబద్ధకము ఎంత కాలము నుండియున్నను మాయమగును. తక్షణము 6 బుడ్లును పంపుడు

ఎస్. పార్థసారథి అయ్యగారు, ఏజంటు, బెన్లు అంతు కో నెదాపురము.

గౌరవ సుఖోదయ ఇది బిడ్డలకు కల్పరథువు. (శ్రేష్ఠమైన మాలికలనుండి కాస్తా) క్రమంగా తయారుచేయబడి యిది బిడ్డలకు, అకలి తలకుండుట, భేమలు, కురుపులు, తీట, చిక్కిపోవుట, నిద్రలేమి, మలబద్ధకము మొదలగు వాటిని పోగొట్టి మంచినుకము పుట్టివచ్చును, 20 దినములకు సరిపోవు బొంబాయి బుడ్డి 1-కి ధర 0-12-0

507 మా కస్తూరిమాత్రలు నిజముగా అన్ని వ్యాధులకును మంచి గుణమిచ్చును. 12 బుడ్లు పంపవలెను. కె. వెంకటరావు దేశపాండి బైరకాట్ దక్కా-చెన్ను (బహ్యపూర్వ, నల్లూరు).

ప్రాచీ:- నెం 381, తంబుకెట్టిపేటి, మదరాసు, ప్రాచీనుండి వి పీఠ కంపణివు.

సాశ్వత్వ వెంకటాచల మండితులు శ్రీ శివారాధన వైద్యశాల మైసూరు. (2)

THE BUSINESS DIRECTORY OF INDIA, BURMA & CEYLON

V Comprehensive Directory of the various Businessmen, Exporters and Importers, Firms, Factories, Mills, Manufacturers, Merchants and Industries of the principal Cities, Ports & Towns of India, Burma & Ceylon. Price Rs. 10-0-0 per Copy Net. TESTIMONIALS.

Jam-e-Jamshed, Bombay. Within the eight hundred and odd closely printed page of the book is a mass of useful information relating to the chief cities of India that ought to satisfy the requirements of the most exacting business houses. The information is classified and arranged according to the cities alphabetically that relating to the Presidency towns of Bombay, Madras, Calcutta and Colombo being almost complete and authoritative. A brief but interesting introductory note precedes the information given about each town or place of commercial importance, a feature that adds considerably to the usefulness of the Directory. We can recommend the book to business houses in search of an up-to-date all-India Directory at a price which is by no means prohibitive.

Ceylon Daily News, Colombo. A new Directory has been issued by the Kanara Press of Madras which will be a useful addition to the libraries of business houses in India, Burma, and Ceylon. It affords a useful reference book, and the manner in which the index of products is compiled makes it simple to place a finger on the right place for the goods. The printing is clear and distinct and the volume serviceably bound.

Ceylon Observer, Colombo. We have received a copy of the Business Directory of India, Burma and Ceylon for 1923 from the Kanara Press, Madras. It is clearly printed and is a comprehensive work dealing with the businesses of about 200 principal places in the above-mentioned countries. In the foreign section I given a list of firms in the United States of America interested in trade with India and the Far East. On the whole this Directory should prove a useful work of reference to businessmen.

The Hindu, Madras The Business Directory, prepared by the Business Directory Co., "Kanara Press Buildings," Madras, is a handsome book of reference useful for businessmen of every description, including traders and merchants. It is a directory of Banks, Firms, Associations and Business houses

In all important towns and cities of India, Burma and Ceylon arranged in the alphabetical order. The description of these cities is brief and interesting. The names of foreign Banks and Firms such as those in Buenos Ayres, Cape Town, Soerabaya, Darban, Kobe, Penang, Shanghai, Singapore, Sydney and names of Firms in U.S.A. and Germany interested in trade with India are also given.

The Indian Daily News, Calcutta. This is a very handy volume containing a mine of information. It not only gives a detailed list of business firms in order of subjects of almost all the important towns of India, Burma and Ceylon, but it has also a Foreign Section stuffed with similar information. Every business man and public institution should possess a copy.

The Modern Review, Calcutta. This is a very useful book of reference for businessmen and a very good medium of advertisement. Chief towns on India have been treated under different sections, sometimes with short introductory notices about their origin and objects of interest. The book deserves a good circulation among the public taking an interest in commerce, industry and trade of the country.

Editor, The British Printer, London. You are to be congratulated upon the success of this very substantial volume.

Madras Mail. We have received from the Kanara Press, Madras copy of the Business Directory of India, Burma and Ceylon for the current year. It is a well-got-up publication and gives a comprehensive list of the different trades, not only in the principal cities of the Indian Empire but also in various mofussil centres. Prefixed to the volume is much valuable information regarding business abbreviations weights and measures, Indian Customs duties, etc. A short descriptive account of the principal cities of India is also included and altogether the publication should prove of great use to merchant and tradesmen on the look-out for improving their business.

BUSINESS DIRECTORY COY., 15, Angappa Naick Street, MADRAS.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు దివ్యమృతము
ప్రతిషాపులలో దొరకును

చక్క-నిడబ్బితో సహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనము డిపో, 6, తంబుశెట్టి వీధి, మదరాసు తేక 109 ఫ్రేరి రోడ్డు, బొంబాయి.

మహా భృగుసంహిత

ఇది యొక గొప్ప శాస్త్రగ్రంథము. మహానల్లవార్యులచే వ్రాయబడినది. దీనియందు ప్రతిమానవుని యొక్క జాతికమును ఆమూల్యముగా చక్కముగా నూడ వ్రాయబడియున్నది. జన్మకాలము, తారీఖు, జననకాల ఘడియలు జాతకమండలి మాకుపరిపక్వయెడల, కావలసినవారికి వి. పి. గా పంపించెదను. స్త్రీలములు తెలుగు ఆర్థంలో సహ వ్రాయబడు రు 2-0-0 అగును ఆర్థం అవసరము లేని వారికి 2-0-0 మాత్రమే. 8512

ఆకెళ్ల వేంకటేశాస్త్రి, 'వైవజ్ఞము'
గోపాలపురం కొత్తపేటపోస్టు, గోదావరిజిల్లా.

రత్నపురుష లేహ్యం

గుభివ్యాదులవలన, ఇతర కారణములవలన, కలిగిన ముక్కు నష్టమును పోషించి లలనముగలగజేయును ఈమూలికా మహిమ తెలియచారుండరు. విశేషించి వ్రాయ వలసినదేమిట. శే 1-కి రు 2-4-0 అ. సెగలేహ్యము- అన్ని సెగలోగములను అద్భుతముగా దుడుర్చును. బుడ్డి 1-కి 1-8-0. కేటలాగుఉచితము.

పట్టాభిరామ వైద్యశాల

418 రాయవరం, గోదావరిజిల్లా.

పాలసుగంధలేహ్యము

ఇది రక్తిశుద్ధి, శ్రేష్ఠమయినది సవాహినులు, మేనబాదలు, మచ్చలు, చర్మరోగములు, కీళ్లరోగములు, మొదలగు వాటిని ఖండించును. 4 దబ్బిల చాలును.

20 రు॥ దబ్బి 1-4-0 వి. పి. 0-8-0

కూష్మాండలేహ్యము.

అత్యుష్ణము, నిక్కాశ, కాకుశీత, మలబద్ధము, కడుపులో మంట, మొదలగు వాటిని హరించును. చాలును. 20 రు॥ దబ్బి రు 1-4-0 2 ద॥ వి. పి. 0-8-0.

పి. శి. వ. అండుకో, ఆయుర్వేదసమాజం, (8851-4) పెరిశి- నెల్లూరుజిల్లా.

5000

నమోనాలు
ఉచితముగా
పంచి పెట్టబడును

సాటిలేనటువంటి, పూర్వకాలపు శాస్త్రయుక్తమగు బౌద్ధములు. మా బౌద్ధశాలయందు స్వచ్ఛముగా తయారుజేయబడును. మేము తయారుచేసినది మిక్కిలి చురుకు గలదని, స్వచ్ఛమైనదని నమ్మించుటకు, ఉచితముగా నమోనాలు పంపుటకు స్థిరమరుచుకొంటిమి.

అతిశ్రేష్ఠతరమైన
చ్యవనప్రాస

శుభ్రతకును, దోషరహితకును సాటిలేనిది. ప్రతివారికి మంచి బలవర్ధకౌషధము, పుష్టికరమైనది. శరీరప్రకృతిని బలపరుచును. ఆకలిని వృద్ధిచేసి జీవామును పెంచును.

దుర్బలము గల ప్రాణివరమును, దగ్గు, చలి, ఉబ్బునపు దగ్గు, తీయ, నపుంసకత్వము, మూలశంక, వృద్ధాప్యము మొదలగు రోగములకు అమోఘమైన గుణము నిచ్చును. నిరసము, రుతువులేని స్త్రీలకు, గొడ్డలేనము తొలగించును.

కాడలివర్ ఆయిల్ కన్న శ్రేష్ఠమైనది.

ధర:—10 తులాలు (20 దినములకు ఫరిపోవునది) రూ. 1/- 40 తులాలు రూ. 3/-

ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫర్మ సి లిమిటెడ్ 185, మాంటూ రోడ్డు, మదరాసు.

డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీవతి బి. ఏ., ఎమ్. బి. అండు సి. ఎమ్. గారిచే స్థాపించబడినది.

అనుమతిచెందిన మూలధనము రూ. 3,00,000. వసూలైన మూలధనము రూ. 1,30,054.

క్యాటలాగులు కావలసినవారు వ్రాసిన ఉచితముగా పంపబడును.

ఏజెంట్లు:—

మదరాసు

మెసర్సు అగెస్ట్ ఆంధ్రా కో,

నెం. 176, బ్రాడ్వే

మదరాసు

మెసర్సు గాథా అండు కో,

160, చైవాబాదు రోడ్డు.